

การศึกษบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชา
ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

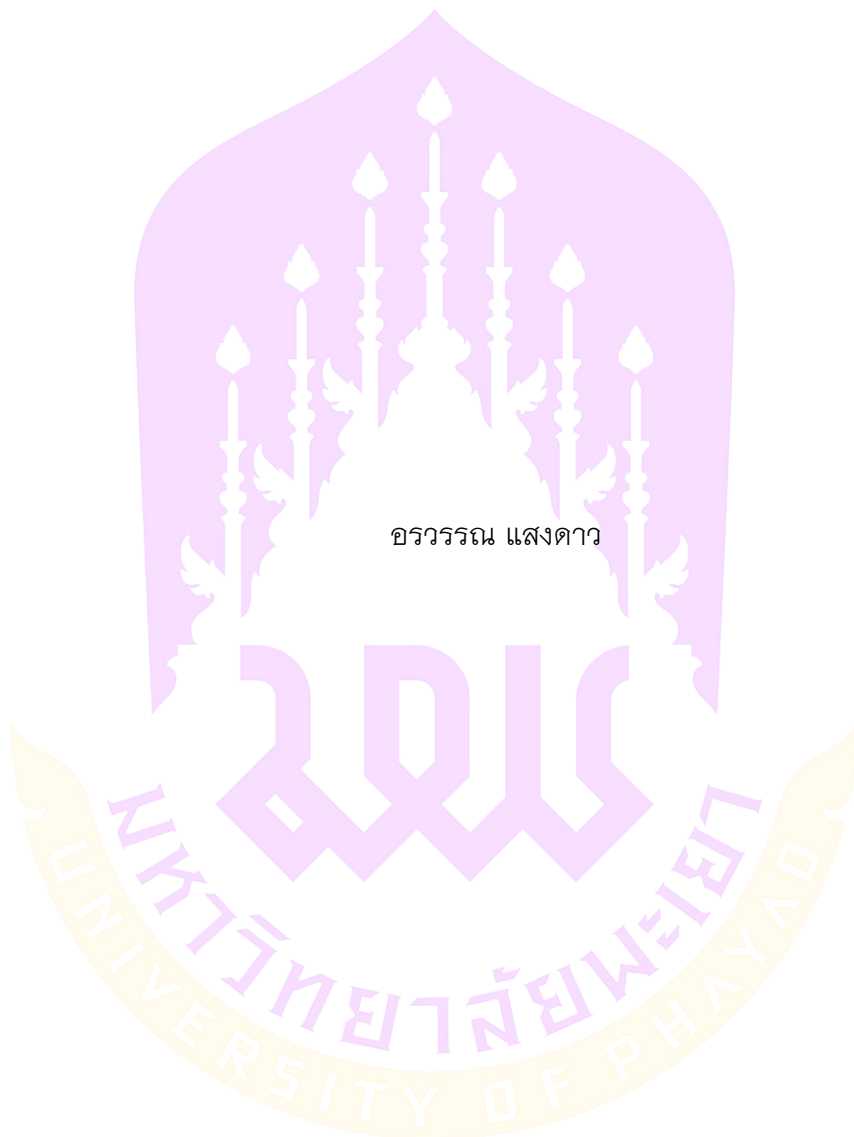
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กรกฎาคม 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชา
ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กรกฎาคม 2562
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE STUDY OF SCHOOL ADMINISTRATORS ROLES IN THE KING'S
PHILOSOPHY OF THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY
UNDER OFFICE OF THE VOCATIONAL EDUCATION
COMMISSION IN PHAYAO

An Independent Study in Partial Fulfillment of Requirements
for the Master of Education in Educational Administration

July 2019

Copyright of University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชา
ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

ของ อรวรรณ แสงดาว

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสภกา อำนวยรัตน์)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัตน์)

เรื่อง:	การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชา ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	อรุวรรณ แสงดาว, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2562
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสภา อำนวยรัตน์
คำสำคัญ	บทบาทของผู้บริหาร, ศาสตร์พระราชา, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทสภาพปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา จำนวน 168 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาบทบาทสภาพปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ รองลงมา คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ผู้เรียนของสถานศึกษาในด้านการบริหารวิชาการถือว่าสำคัญยิ่งเพราะคือหัวใจของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการขับเคลื่อนผ่านห้องเรียนและการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนโดยเน้นการปลูกฝังคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารควรมีการระดมทุนจากชุมชนองค์กรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการวางแผนและจัดการงบประมาณอย่างรอบคอบโดยพิจารณาจัดสรรงบประมาณค่านึงถึงหลักความมีเหตุผล มีการกำหนดผู้รับผิดชอบการดำเนินงานทุกขั้นตอน ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารควรสนับสนุนครูทุกคนในการพัฒนาการศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเข้ารับฟังการบรรยายที่เกี่ยวกับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารควรมีการมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบปรับปรุงดูแลรักษาอาคารสถานที่และจัดการสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

Title: THE STUDY OF SCHOOL ADMINISTRATORS ROLES IN THE KING'S PHILOSOPHY OF THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY UNDER OFFICE OF THE VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION IN PHAYAO

Author: Orawan Sangdaw, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2019

Advisor: Assistant Professor Dr. Sopa Umnuayrat

Keyword the roles of administrators, King's philosophy, sufficiency economy philosophy

ABSTRACT

The purposes of this study were to study the roles of administrators and develop guidelines for administrators in the king's philosophy of the sufficiency economy philosophy under office of the vocational education commission in Phayao. The sample group was 168 administrators who work under office of the vocational education commission in Phayao. The instruments were questionnaire with 1–5 Liker's scale and semi-structured interview. Data analyses were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results show that

1) The overall of the roles of administrators in the King's philosophy of the sufficiency economy philosophy under office of the vocational education commission in Phayao was at a high level. Considering each aspect ordered from the highest to the least, the roles of academic administration management was at a highest level, followed by budget management, general administration management, and human resource management, respectively.

2) The guidelines to develop administrators' roles in the king's philosophy of the sufficiency economy philosophy under office of the vocational education commission in Phayao are as followed. Administrators should have a plan to manage the school's budget, then follow up the results and apply them to improve the budget management. Human resource management, administrators should have plans or projects in order to encourage teachers to understand and acknowledge the value of the sufficiency economy philosophy. For general administration management, administrators should have plans to manage buildings and atmosphere in school. There should be collaboration with communities to participate in school's activities in order to encourage students to apply sufficiency economy philosophy in their life.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ อำนวยรัตน์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขอันเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน กันมา และ นายณรงค์ศักดิ์ พองสินธุ์ ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความถูกต้อง ทั้งทางด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธีและเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ช่วยแนะนำ แก้ไขให้สมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยาที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ และอนุญาตให้คณะครู ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถาม และได้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลจัดส่งคืนให้ผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ จนทำให้งานวิจัยแล้วเสร็จได้ด้วยดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ประสิทธิ์ประสาทวิชา ครอบครั้ว และเพื่อนๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนและกำลังใจให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

อรรรรณ แสงดาว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉุ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	9
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	17
แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
กรอบแนวคิดการวิจัย	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44

การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา.....	50
ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา โดยการสัมภาษณ์.....	63
บทที่ 5 บทสรุป.....	68
สรุปผลการวิจัย	69
อภิปรายผลการวิจัย.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	77
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก	88
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	89
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์.....	97
ภาคผนวก ค ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Item Congruence Index: IOC).....	101
ภาคผนวก ง ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Try Out).....	103
ประวัติผู้วิจัย	105

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	43
ตาราง 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	50
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา โดยภาพรวม	52
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงานวิชาการ	53
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงานงบประมาณ.....	55
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงานบุคคล	57
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงานทั่วไป.....	58
ตาราง 8 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงานวิชาการ	60
ตาราง 9 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงานงบประมาณ.....	61

ตาราง 10 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์
พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงานบุคคล.....62

ตาราง 11 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์
พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงานทั่วไป.....63

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	35
ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	41

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศาสตร์พระราชารับเป็นแนวทางการพัฒนาของในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่มีความลุ่มลึกครอบคลุมด้าน มองการณ์ไกล และเน้นความยั่งยืนมายาวนานก่อนที่ประชาคมโลกจะตื่นตัวในเรื่องนี้เป็นแนวทางพัฒนาที่มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยทุกหมู่เหล่า องค์ประกอบของศาสตร์พระราชารวมถึง การศึกษาและสุขภาพ การเพิ่มผลผลิต การผลิต การค้นคว้าวิจัย การบริหารความเสี่ยง การอนุรักษ์ธรรมชาติและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่ละองค์ประกอบล้วนมีส่วนช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้คนโดยเฉพาะคนจนและผู้ยากไร้ นอกจากนี้ยังเป็นศาสตร์ที่ครอบคลุมถึงเรื่องเอกลักษณ์ของคนไทย เช่น การอ่อนน้อมถ่อมตน การเป็นสุภาพชนความขยัน ซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งเป็นคุณความงามของคนไทยที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมา ถ้าทุกคนปฏิบัติตามศาสตร์ของพระราชาราชแล้ว ก็จะเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ประเทศชาติจะมีแต่คนดีและทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะการน้อมนำศาสตร์ของพระราชาราชในด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสมเกิดความสุขและยั่งยืน โดยเชื่อว่าหากนำปรัชญาดังกล่าวมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ก็จะสามารถเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของชาติให้รอดพ้นจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ และนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคงและความมั่งคั่งได้ หลักการดังกล่าวนี้มีผลต่อสังคมไทยในยุคปัจจุบันอย่างมาก ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพของคนมาตั้งแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ต่อเนื่องมาจนกระทั่งถึงการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบัน คือ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 รวมถึงนโยบายและแผนโดยเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันในมิติต่าง ๆ เพื่อให้การพัฒนาคน สังคม ประเทศมีความสมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน โดยน้อมนำ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนที่จะเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจได้ทรงเน้นย้ำแนวทางแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลง มาเป็นแผนที่นำทางในการ

พัฒนาและบริหารประเทศ โดยมีความเชื่อมั่นว่าจะนำพาประเทศให้พ้นภาวะวิกฤติ ความเหลื่อมล้ำทางสังคมในหลากหลายมิติ และนำสู่สังคมที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืนเศรษฐกิจพอเพียง (สกุลรัตน์ กงุทมาศ, 2550, หน้า 1)

การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ได้ออกข้อเคลื่อนในการบริหารให้กับทุกองค์กรแล้วแต่ความเหมาะสมและบริบทขององค์กรทางการศึกษาก็เป็นอีกหนึ่งที่ได้รับสนองนโยบายเข้าสู่การปฏิบัติในทุกระดับเพื่อผลักดันเข้าสู่การพัฒนาเยาวชนที่จะเป็นกำลังสำคัญเพื่อการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยที่เยาวชนนั้นมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการปลูกฝังจากครอบครัวมาเป็นพื้นฐานอย่างไม่เป็นทางการมากนัก แต่เมื่อเยาวชนเข้าสู่ระบบการศึกษาได้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบจากตัวแทนในการถ่ายทอดทางสังคมด้วยการอบรมสั่งสอนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยครูทำหน้าที่อย่างสำคัญในการพัฒนาเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติจนเป็นนิสัย เพราะหากครูได้ทำหน้าที่โดยสมบูรณ์จะช่วยให้เยาวชนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะสอดคล้องกับความต้องการของสังคมภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถพัฒนาได้ทั้งด้านความรู้ ความคิด จิตใจ และพฤติกรรมที่ดี เป็นที่ต้องการของสังคม มีความพอเพียงในจิตใจ มีแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง และพอประมาณ ภายใต้การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาซึ่งมีเป้าหมายที่สำคัญเพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะ และพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยเน้นให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสามารถในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนที่บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในทุกๆระดับ รวมไปถึงการจัดกิจกรรมการเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ในการดำเนินงานต้องมีความเชื่อมโยงตั้งแต่ระดับการบริหารสถานศึกษาและระดับปฏิบัติการเรียนการสอน และระดับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนอีกด้วย ดังนั้นการดำเนินการจะสำเร็จได้จึงต้องอาศัยผู้บริหารที่จะเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารงานสถานศึกษาภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่าได้มีการดำเนินการที่เชื่อมโยงไปยังการดำเนินงานของครูที่สามารถเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ภายใต้ปรัชญาดังกล่าวให้กับนักเรียนอย่างไร มากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับเยาวชน ภายใต้วิถีชีวิตที่ดีมีคุณภาพในสภาวะที่ตนเองเผชิญได้อย่างมีเหตุผลพอเพียง พอประมาณ มีภูมิคุ้มกัน ภายใต้เงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรมนั้น จะช่วยให้เยาวชนนำพาตนเองและสังคมไทยไปสู่ความสมดุลและมีการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ (สมใจ ลิกขวัฒน์, วรรณะ บรรจง, สถาพร สังขชาวสุทธิรักษ์, 2557, หน้า 3)

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบของงานหลาย ๆ งานที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา มีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาออกมาเป็นองค์รวม มีการศึกษาพบว่าการบริหารงานในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จให้ตอบสนองต่อสภาพสังคมในปัจจุบัน ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อการนำหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยการบริหารนั้นต้องยึดหลักการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า และยึดตามหลักธรรมาภิบาลจึงจะเป็นที่ยอมรับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 51-63) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ภารกิจหลักในการจัดการอาชีวศึกษา ที่มีบทบาทหน้าที่ในการบ่มเพาะเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ประกอบอาชีพอิสระ สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศซึ่งมีสถานศึกษาในสังกัดกระจายทั่วประเทศได้ตระหนักและเห็นความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิด ปฏิบัติการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี เก่ง มีสมรรถนะอาชีพเทียบเท่ามาตรฐานที่กำหนด โดยการปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จึงได้มีนโยบายในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้ศาสตร์พระราชามาเป็นแนวทางการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างยั่งยืนโดยเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็ง และผู้บริหารสถานศึกษา จึงถือว่าเป็นกลไกสำคัญ และเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จ และขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของสถานศึกษาแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นจุดเชื่อมของนโยบายกับการปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับครู และผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งแน่นอนว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีคุณลักษณะที่ดี มีความรู้ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสม มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีนโยบายและทิศทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งเป็นบทบาทสำคัญที่ช่วยให้บุคลากรในสถานศึกษามีการเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาศักยภาพผู้เรียน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรและประเทศให้มีความก้าวหน้าสืบไป (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560, หน้า 1) เนื่องจากการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่ง

เน้นการปฏิบัติเพื่อสร้างทักษะอาชีพให้กับผู้เรียนการจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นที่การบูรณาการสู่การปฏิบัติเป็นจิตพิสัยในแต่ละรายวิชาที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในส่วนของกิจกรรมการเสริมหลักสูตรที่ต่อยอดจากการเรียนรู้ในชั้นเรียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนควรมุ่งเน้นการจัดการที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ 1) มีความพอประมาณกับศักยภาพของผู้เรียน พอประมาณกับภูมิสังคมของโรงเรียนและชุมชนที่ตั้งฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นอย่างมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในด้านต่าง ๆ โดยการดำเนินกิจการต้องนำไปสู่ความยั่งยืนของผล 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความรู้อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น อดทน มีความพากเพียร มีวินัยมีสัมมาคารวะรู้จักทำประโยชน์ให้กับสังคม ร่วมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและสืบสานวัฒนธรรมไทย ส่วนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นอย่างสมดุลและยั่งยืนมี 4 มิติ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมชัดเจน โดยมุ่งเน้นพัฒนาสถานศึกษาในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อปลูกฝังให้เยาวชนมีคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” มุ่งเน้นการดำเนินชีวิตด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และเรียนรู้ในการพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด โดยได้มีการประกาศนโยบายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาคการศึกษา เพื่อให้องค์กรหลัก หน่วยงาน และสถานศึกษา ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา, 2561, สืบออนไลน์)

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในเป็นแนวทางการพัฒนาในการบริหารจัดการการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามการวิจัย

1. บทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยาจะมีบทบาทอยู่ในระดับใด

2. แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา จะมีแนวทางพัฒนาอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา จำนวน 5 วิทยาลัย ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 18 คน และครูผู้สอน จำนวน 250 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 268 คน (อาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา, 2561)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้มีความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาบทบาทหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีความรู้ความสามารถในศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 5 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบทบาทปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ตามขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา 4 งาน ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานงบประมาณ
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารงานทั่วไป

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1. บทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์ของพระราชา ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา

2. แนวทางพัฒนาการบริหารการศึกษาในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา จำนวน 5 วิทยาลัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะพฤติกรรม การแสดงออกตามตำแหน่ง หน้าที่ สิทธิ และโครงสร้างของบทบาท ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีต่อการบริหารโดยการส่งเสริมการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน 4 งานดังนี้ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการส่งเสริม การวางแผนงานการจัดการศึกษา การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การจัดทำสื่อการเรียนรู้ การนิเทศ การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การอบรมพัฒนาความรู้ของครู พร้อมร่วมลงมือปฏิบัติโดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนเกิดทักษะ และมีการจัดสรรงบประมาณในการบริหารงานวิชาการอย่างมีระบบแบบแผน คุ่มค่ามากที่สุด โดยยึดหลักคุณธรรมในการวางแผนอย่างรอบคอบ เพื่อให้งานวิชาการเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการวางแผนงบประมาณ การระดมทรัพยากร การจัดทำแผนการบริหารงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้งบประมาณ มีการประชุมปรึกษาหารือในการดำเนินงานอย่างเหมาะสมและเป็นเหตุเป็นผล เพื่อการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีคุณธรรม มีความรอบคอบในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยยึดหลักความโปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การบริหารงานบุคคล หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการกระตุ้นส่งเสริม ความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่บุคลากร โดยมีแผนงาน/โครงการ มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ ส่งบุคลากรไปฝึกอบรม หรือดูงาน ภายนอก ส่งเสริมให้บุคลากรมีการค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการประชุม/อบรมเชิงปฏิบัติการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระหว่างการทำงานกับบุคลากรด้วยกัน พัฒนาองค์ความรู้ที่อยู่ในชุมชน ร่วมกับปราชญ์ชุมชน มีการติดตามให้คำปรึกษาจากการพัฒนา เพื่อยึดถือเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการมุ่งพัฒนาบริหารงานในองค์กรโดยจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีการติดตามผลให้คำปรึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามแผนการดำเนินงาน มีการวางแผนการดำเนินงานและโครงการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ประชุมวางแผนการจัดกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน และการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่วางไว้โดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว รวมถึงเงื่อนไขมีความรู้ และคุณธรรม มีการจัดหา ปรับปรุงและพัฒนาทรัพยากรในสถานศึกษา การปรับภูมิทัศน์สถานศึกษา อาคารสถานที่ ส่งเสริมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับความพอเพียง เพื่อเตรียมความพร้อมต่อการจัดการศึกษา

ศาสตร์พระราช หมายถึง องค์ความรู้ของพระราช (พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร) ที่ทรงช่วยเหลือปวงชนชาวไทย เป็นการวางแผนทาง แนวคิด ทฤษฎีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการ ขั้นตอนการทำงาน และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนของพระองค์ท่านทั้งในภาคเกษตรกรรม ธุรกิจการจัดการทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม และสถานศึกษา จนประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางในการดำเนินชีวิต การปฏิบัติตนการพัฒนาและบริหารงานให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ภายใต้เงื่อนไขมีความรู้ และมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริตและมีความรู้ที่สมดุลพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำเนินงานตามภารกิจหน้าที่ ความรับผิดชอบของวิทยาลัยที่ตั้งอยู่บนหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผลควบคู่กับการมีคุณธรรมและความรู้ในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ประจำปีการศึกษา 2561

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา หมายถึง สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา จำนวน 5 วิทยาลัยประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคพะเยา วิทยาลัยเทคนิคดอกคำใต้ วิทยาลัยเทคนิคเชียงคำ วิทยาลัยเทคนิคปง และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะทำให้ได้ทราบถึงบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

2. ผลการวิจัยจะทำให้ได้แนวทางการพัฒนาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

3. ผลการวิจัยจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ สำหรับผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชา ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
  - 1.1 ความหมายของการบริหาร
  - 1.2 การบริหารสถานศึกษา
  - 1.3 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารการศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา
  - 2.1 ความหมายและความสำคัญของบทบาท
  - 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
  - 2.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 3.1 ความเป็นมาของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 3.2 ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 3.3 ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 3.4 แนวความคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหาร

เชาวรัช ศิริอำมาต (2560, หน้า 9) ได้รวมรวมความหมายการบริหารการศึกษาและได้อธิบายโดยสรุปไว้ ดังนี้

สุญาณี ฉิมอ่ำ (2550, หน้า 11) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารของผู้บริหารต้องมีเทคนิควิธีการมาดำเนินการ โดยการนำกลุ่มต่าง ๆ ที่มีคนหมู่มากมารวมกัน และร่วมกันทำงานเพื่อวัตถุประสงค์

ประสงค์ที่ตั้งไว้จนสำเร็จผลโดยได้ประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่ตั้งไว้โดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2552, หน้า 33) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การร่วมมือกันปฏิบัติงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เดียวกันและมีวัตถุประสงค์ร่วมกันโดยรูปแบบบริหาร มีลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. การบริหารเป็นการที่กลุ่มบุคคลร่วมมือกันทำกิจกรรม
3. การบริหารเป็นการทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน
4. การบริหารเป็นการทำกิจกรรมโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557, หน้า 30-31) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ ร่วมมือกันดำเนินการตามภารกิจต่าง ๆ เพื่อให้ภารกิจนั้นบรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดพัฒนาการทำงานของคนในองค์กร เพื่อให้เกิดบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมุ่งเน้นให้หน่วยงานหรือองค์กรนั้นทำงานอย่างเต็มความสามารถ มีระบบ และนำมาซึ่งผลความสำเร็จล่วงในการปฏิบัติงาน การยอมรับจากบุคคลภายในและนอกองค์กร สร้างความสำเร็จให้กับองค์กรโดยอาศัยกระบวนการที่เป็นระบบและใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

จากที่กล่าวมาสรุป การบริหาร หมายถึง การดำเนินกิจกรรมโดยมีความร่วมมือของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีวิธีการดำเนินการที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันของคนในองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้มีประสิทธิภาพโดยใช้ทรัพยากรขององค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การบริหารสถานศึกษา

การบริหารการศึกษา เป็นกระบวนการ ภาระงานและกิจกรรมทางการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะนำสถานศึกษานั้น ก้าวไปสู่ความสำเร็จตามยุทธศาสตร์ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ โดยทั้งนี้เป็นการดำเนินงานที่ผู้บริหาร จะต้องใช้กระบวนการทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเต็มศักยภาพ มีผู้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้หลากหลาย ดังนี้

บุญจันทร์ จันทร์เจียม (2548, หน้า 13) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ในด้านการบริหารวิชาการ

การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษาได้กำหนด

อุบล เพียรพิทักษ์ (2548, หน้า 13) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารงานในสถานศึกษาทุก ๆ ด้านสำหรับรูปแบบและวิธีการในการบริหารงานแต่ละสถานศึกษา จะแตกต่างกันไปตามความรู้ความสามารถ ในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานของผู้บริหารงานของผู้บริหาร แต่ละภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา

ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557, หน้า 13) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ใช้ศาสตร์และศิลป์ของกลุ่มบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ร่วมกันปฏิบัติเพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ตามเป้าหมายที่โรงเรียนตั้งไว้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อการพัฒนาศักยภาพของโรงเรียน และผลผลิตของโรงเรียน คือนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไป มีคุณภาพตามมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับของสังคม

มนทิพย์ ทรงกิติพิศาล (2552, หน้า 33) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการส่งเสริม ช่วยเหลือกันของผู้เกี่ยวข้อง ที่จะผลักดันให้แผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

ยุกตพันธ์ หวานจำ (2555, หน้า 11) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบ ในสถานศึกษาที่ดำเนินการ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

จากที่กล่าวมาสรุป การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ การจัดการส่งเสริม ต้องอาศัยกลุ่มบุคคลในองค์กรช่วยเหลือกัน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ร่วมกันปฏิบัติให้สถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อการพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษา

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 33) ได้มีการกำหนดขอบข่ายและภารกิจงานการบริหารโรงเรียน โดยกำหนดขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนไว้ 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งสรุปสาระดังนี้

1. การบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการ เป็นภาระงานของผู้บริหารและบุคลากรทุกคน ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จะต้องให้ความสำคัญเพราะเป็นงานที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ได้มีผู้ที่ให้ความหมายของการบริหารวิชาการ และขอบข่ายภารกิจพอสรุป ได้ดังนี้

สุทธิวัชร ทับเจริญ (2550, หน้า 15) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ คือ การจัดการผสมผสานทรัพยากรและกิจกรรมทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 33-38) ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวว่า งานด้านวิชาการเป็นงานหลักถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกอย่างซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1 วัตถุประสงค์

1.1.1 เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น

1.1.2 เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐาน และมีคุณภาพสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเองและการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

1.1.3 เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาอย่างเรียนรู้ ที่สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

1.1.4 เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

1.2 ขอบข่ายและภารกิจ

1.2.1 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

- 1.2.2 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.2.3 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผล
การเรียน
- 1.2.4 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.2.5 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมและ
เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 1.2.6 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
- 1.2.7 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการนิเทศการศึกษา
- 1.2.8 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการแนะแนวการศึกษา
- 1.2.9 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.2.10 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 1.2.11 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ
กับสถานศึกษาอื่น
- 1.2.12 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่
บุคลากร ครอบครัวยุวชน และหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณ ได้มีผู้ให้ความหมาย และขอบข่ายภารกิจไว้ พอสรุปได้
ดังนี้

ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557, หน้า 34) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงบประมาณ
หมายถึง การดำเนินการทางการเงิน ของเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณประกอบด้วย
การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมิน
ผลและรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อ
การศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ โดยต้องอาศัย
ความคล่องตัว โปร่งใสตรวจสอบได้ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ และเป็นประโยชน์
ทางการศึกษาและทางราชการให้มากที่สุด

สมเดช สีแสง (2549, หน้า 34) กล่าวว่า การบริหารงานด้านงบประมาณ หมายถึง
การกำหนดแนวทาง หรือแผนการดำเนินงาน อันเกี่ยวเนื่องกับการเงิน สำหรับผู้ปฏิบัติในการ
ดำเนินงานนั้น ๆ โดยให้เสียค่าใช้จ่ายให้น้อยที่สุด และสามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้
อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานดังกล่าว นอกจากนี้

งบประมาณยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุม ดูแล การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพได้อีกด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 39-50) การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

2.1 วัตถุประสงค์

2.1.1 เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้

2.1.2 เพื่อให้ผลผลิต ผลลัพธ์ เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ

2.1.3 เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

2.2 ขอบข่ายและภารกิจ

2.2.1 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ

2.2.2 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการจัดสรรงบประมาณ

2.2.3 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการตรวจสอบ ติดตาม การประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

2.2.4 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุน เพื่อการศึกษา

2.2.5 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการบริหารการเงิน

2.2.6 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการบริหารบัญชี

2.2.7 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3. การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคล ได้มีผู้ให้ความหมาย และขอบข่ายภารกิจไว้ พอสรุปได้ ดังนี้
 ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557, หน้า 35) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน ให้การปฏิบัติงาน เกิดประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ โดยการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ อบรมเสริมความรู้ ทั้งนี้ ก็ยังคงคำนึงถึงศักยภาพในการทำงานของแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อโรงเรียน และราชการมากที่สุด

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 51-63) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญ ที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการด้านการบริหารบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 วัตถุประสงค์

3.1.1 เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็ว เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

3.1.2 เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบ ให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

3.1.3 เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มาปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ

3.1.4 เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้ปฏิบัติงาน ให้ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.2 ขอบข่ายและภารกิจ

3.2.1 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

3.2.2 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

3.2.3 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

3.2.4 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านวินัยและการรักษาวินัย

3.2.5 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการออกจากราชการ

4. การบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไป ได้มีผู้ให้ความหมาย และขอบข่ายภารกิจไว้ พอสรุปได้ ดังนี้

ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557, หน้า 36) การบริหารทั่วไป หมายถึง กระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริหารงานอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมุ่งหวังให้การบริหารงานนั้น บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนด

ไว้ ซึ่งมีภารกิจในการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ การดำเนินงานธุรการ การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การดูแลอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม การประชาสัมพันธ์ การบริการสาธารณะและงานที่ไม่ได้ระบุไว้ในการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคลเพื่อให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียนและราชการมากที่สุด

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 64-73) การบริหารทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการ บริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวก อย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหาร และจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4.1 วัตถุประสงค์

4.1.1 เพื่อให้การบริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4.1.2 เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธา และให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

4.2 ขอบข่ายและภารกิจ

4.2.1 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการดำเนินงานธุรการ

4.2.2 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านงานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐาน

4.2.3 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการพัฒนาระบบ และเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

เทศ

4.2.4 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.2.5 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

4.2.6 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านงานเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.2.7 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และบริหารทั่วไป

4.2.8 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

4.2.9 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการจัดทำสำมะโนผู้เรียน

4.2.10 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการรับนักเรียนนักศึกษา

4.2.11 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการส่งเสริม และประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย

4.2.12 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4.2.13 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการส่งเสริมกิจการนักเรียนนักศึกษา

4.2.14 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการประชาสัมพันธ์

4.2.15 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคลชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

4.2.16 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านงานประสานส่วนราชการ และเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่น

4.2.17 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านการจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

4.2.18 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านงานบริการสาธารณะ

4.2.19 ขอบข่ายและภารกิจงานด้านงานที่ไม่ระบุไว้ในงานอื่น

จากที่กล่าวมาสรุป ขอบข่ายและภารกิจการบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินการจัดการสถานศึกษา ตามระบบการบริหารของโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปให้สถานศึกษาบริหารจัดการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และมีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้มีคุณภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ความหมายและความสำคัญของบทบาท

บทบาท (Role) มีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลที่มีผลกระทบ มีคุณค่าหรือมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น เริ่มตั้งแต่เกิดมา และดำรงชีวิตในสังคม ล้วนมีบทบาทแตกต่างกันไปหลายสถานะ นักการศึกษาหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของบทบาทไว้

พระมหาพนมมนคร มีราคา (2549, หน้า 26) ได้กล่าวว่า บทบาท หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ตามสถานภาพที่เป็นมาโดยธรรมชาติ หรือตามสถานภาพที่ถูกกำหนดหรือถูกคาดหวังจากสังคม อันเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในสังคม

ลำเรียง กล่าวหาญ (2549, หน้า 7) บทบาท หมายถึง แนวทางของการแสดงออก หรือ ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในตำแหน่งทางสังคม ทางหน้าที่การงานตามสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลที่เป็นอยู่ของคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บุญตา ไส้เลิศ (2550, หน้า 12) กล่าวไว้ว่า บทบาท หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสภาพของตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งที่บุคคลได้รับ ต้องมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ตามบทบาทของตำแหน่งนั้น และคล้อยตามความมุ่งหวังของสังคม เช่น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาก็หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ที่ปฏิบัติในสถานศึกษานั้น

ศุภวัจน พรหมตัน (2559, หน้า 8) ซึ่งได้ทำการรวบรวมความหมายของบทบาท และได้ อธิบายโดยสรุปไว้ ดังนี้

ณัฐพร ชินบุตร (2547, หน้า 46) กล่าวไว้ว่า บทบาท หมายถึง การกระทำหรือ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาตามตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม ที่ตนดำรงอยู่ในขณะนั้น ซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กัสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่ง และยังคงเป็นไปตามความคาดหวังของตนเอง และผู้อื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันด้วย

ปรีชา สุวังบุตร (2547, หน้า 22) กล่าวไว้ว่า บทบาท หมายถึง การที่บุคคลแสดง พฤติกรรมออกมาตามสถานภาพ หรือตำแหน่ง หรือสิทธิหน้าที่หรือบรรทัดฐานทางสังคมที่มีความคาดหวังต่อการกระทำของบุคคลกลุ่มคน และสังคม เพื่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเ็นสังคมนั้น

นิตย ประจงแต่ง (2548, หน้า 5) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งที่บุคคลนั้นได้รับการแสดงออกนั้นย่อมผูกพันกับความคิดของผู้ดำรงตำแหน่งเอง และตามความคาดหวังของผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาททำให้เกิดภาวะ ภาวะทำให้เกิดหน้าที่ และหน้าที่ทำให้เกิดความรับผิดชอบ ดังนั้น ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลตามตำแหน่ง หน้าที่ สิทธิ และโครงสร้างของบทบาทประกอบด้วยลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล การแสดงพฤติกรรมและตำแหน่ง บุคคลนั้นได้รับการแสดงออกนั้นย่อมผูกพันกับความคิดของผู้ดำรงตำแหน่งเอง และตามความคาดหวังของผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น ซึ่งอาจเป็นความจำเป็นต้องอาศัยหลักศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม กฎหมาย หรือด้วยสำนึกในความถูกต้องเหมาะสมก็ได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

การปฏิบัติงานตามบทบาทของตนเองให้ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพบทบาทที่รับมาตามข้อตกลงของสังคมนั้น นักการศึกษาได้สรุปทฤษฎีบทบาทไว้ ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีบทบาทของลินตัน (Linton) (อ้างถึงใน ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2545, หน้า 115) ได้กล่าวไว้ว่า ตำแหน่งหรือสถานภาพเป็นผู้กำหนดบทบาท เช่น บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นครูต้องแสดงพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ศิษย์ เป็นต้น ผู้ที่มีตำแหน่งจะปฏิบัติหน้าที่ได้สมบทบาทหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง เช่น บุคลิกของผู้สวมบทบาท ลักษณะของสังคม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมนั้นด้วย

พระมหาพนมมนคร มีราคา (2549, หน้า 27-28) ได้รวบรวมทฤษฎีบทบาท และได้ให้คำอธิบายโดยสรุปไว้ ดังนี้

1. ทฤษฎีของเดโช สนวนานนท์ (2518, หน้า 104) เดโช สนวนานนท์ ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทซึ่งสรุปได้ว่า บทบาทจะต้องประกอบด้วย ลักษณะ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

- 1.1 รู้สภาพของตนเองในสังคม
- 1.2 คำนึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น
- 1.3 คำนึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับผู้อื่น
- 1.4 ประเมินผลการแสดงบทบาทของตนเอง

2. ทฤษฎีของโคเฮน (Cohen, 1997, p. 22) โคเฮน ได้ทำการสรุปทฤษฎีของบทบาทไว้ว่า การที่สังคมกำหนดเฉพาะเจาะจงให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่งนั้น เรียกว่า บทบาทที่ถูกกำหนด ถึงแม้ว่าบุคคลบางคนมิได้ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้ส่วนบทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง การที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกจริงตามตำแหน่งของเขาความไม่ตรงกันของบทบาทที่ถูกกำหนดกับบทบาทที่ถูกปฏิบัติจริงนั้น อาจมีสาเหตุมาจากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้

- 2.1 บุคคลขาดความเข้าใจในบทบาทที่สังคมต้องการ
- 2.2 ความไม่เห็นด้วยหรือไม่ลงรอยกับบทบาทที่ถูกกำหนด
- 2.3 บุคคลไม่มีความสามารถที่แสดงบทบาทนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทฤษฎีของมีด (Mead, 1989, p. 40) มีดได้กล่าวถึงทฤษฎีบทบาทไว้ว่า บทบาทเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องข้องกับการปฏิบัติจริง หรือบทบาทที่เป็นจริง ซึ่งจะต้องประกอบด้วยสิ่งดังต่อไปนี้

- 3.1 การรู้จักตนเองตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3.2 พฤติกรรมตามสถานการณ์ที่กำหนดให้จะต้องมีความเหมาะสมกับการส่งเสริมฐานะของตนเอง

3.3 ภูมิหลังของการกระทำที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นนั้น การเป็นแบบอย่าง เพื่อให้การกระทำบางอย่างเป็นไปตามแนวทางที่ต้องการ

3.4 การประเมินผลการกระทำตามบทบาท สามารถดำเนินการด้วยตนเองหรือโดยคนอื่น

ลิขิต เศรษฐบุตร (2551, หน้า 36–37) ได้รวบรวมทฤษฎีบทบาท และได้ให้คำอธิบายโดยสรุปไว้ ดังนี้

1. ทฤษฎีของไฮมันน์

ไฮมันน์ เป็นนักสังคมวิทยา เขาได้กล่าวว่า บุคคลที่จะเปลี่ยนบทบาทไปตามตำแหน่งเสมอ เช่น ตอนกลางวันแสดงบทบาทสอนหนังสือ เพราะมีตำแหน่งเป็นครูสอน ตอนเย็นแสดงบทบาทเรียนหนังสือเพราะมีตำแหน่งเป็นนิสิตภาคสมทบ เป็นต้น

2. ทฤษฎีของพาร์สัน

พาร์สัน เป็นนักสังคมวิทยา เขากล่าวว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทของตน เช่น บุคคลที่มีเพื่อนมากก็ต้องแสดงบทบาทมากขึ้นเป็นเงาตามตัว”

จากทฤษฎีของพาร์สันจะเห็นได้ชัดเจน เช่น จากสังคมเล็กๆ ในทุกบ้านทุกคนจะต้องรู้จักและติดต่อกันอยู่ตลอดเวลา มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด รู้จักปฏิบัติตนต่อบิดา มารดา ญาติ พี่น้องให้เกิดความรักใคร่กลมเกลียวกัน มีความสามัคคีต่อกัน

ส่วนในสังคมกว้างขึ้น เช่น สถาบันการศึกษา สถานที่ทำงาน ฯลฯ บุคคลในสถานที่ดังกล่าว จะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้สะดวกแก่การทำงานร่วมกัน ทุกคนในสังคมรู้จักกันมากเท่าใด ความคล่องตัวและความเป็นปึกแผ่นของสังคมยิ่งมากขึ้นเท่านั้น

3. ทฤษฎีของเมอร์ตัน

เมอร์ตันเป็นนักสังคมวิทยา กล่าวว่า “บุคคลแต่ละคนจะต้องมีตำแหน่ง และบทบาทควบคู่กันไป ซึ่งไม่เหมือนกัน บทบาทจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับลักษณะทางสังคมที่เขาสังกัดอยู่ตลอดจนลักษณะของบุคคลในสังคมนั้น”

4. ทฤษฎีของกู๊ด

กู๊ด เป็นนักสังคมวิทยา เขากล่าวว่า “บทบาทต่อแบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของแต่ละคน และบทบาทดังกล่าวควรเป็นไปตามข้อตกลงที่มีต่อสังคมนั้น ๆ”

5. ทฤษฎีของกัสคิน

กัสคิน เป็นนักสังคมวิทยา กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคน คือผลที่ได้จาก ตำแหน่งทางสังคมนั่นเอง และทฤษฎีบทบาทจัดเป็นข้อตกลงประการแรกที่สถาบันต่าง ๆ ใน สังคมคาดหวังบุคคลที่ได้รับตำแหน่งต่างๆควรปฏิบัติอย่างไร

คูว์จันน์ พรหมตัน (2559, หน้า 9) ได้รวบรวมทฤษฎีบทบาทและได้อธิบายโดยสรุป ใน แต่ละทฤษฎีไว้ ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีของลินตัน (Linton) ลินตันได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับสถานภาพ หรือฐานะ (status) บทบาท (role) ไว้ว่า สถานภาพเป็นนามธรรม หรือตำแหน่ง ซึ่งฐานะจะเป็นตัวกำหนดบทบาท ของตำแหน่งนั้นว่ามีภารกิจและหน้าที่อย่างไร ดังนั้นเมื่อมีตำแหน่ง สิ่งที่มา คือ บทบาท ของตำแหน่งซึ่งทุกตำแหน่งต้องมีบทบาทกำกับ

2. ทฤษฎีของเพียร์สัน (Pearson) เพียร์สันได้กล่าวไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ใน สังคมทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทพิเศษของแต่ละบุคคลซึ่งคนในสังคม มีความจำเป็นที่ต้อง ติดต่อกันสัมพันธ์กัน ต้องมีความสนใจกันเป็นพิเศษและให้ความเห็นว่า สภาพสังคมในโรงเรียนจะ ประกอบด้วย ครูใหญ่ ครู นักเรียน ซึ่งต้องติดต่อกันสัมพันธ์กันและมีความสนใจกันเป็นพิเศษ

3. ทฤษฎีของฮอร์แมนส์ (Homan) ฮอร์แมนส์กล่าวว่า ตำแหน่งเป็นสาระของพฤติกรรม สัมพันธ์ บุคคลจะปฏิบัติอย่างไรก็ต่อเมื่อเห็นว่าเป็นประโยชน์แก่ตนเองและคิดเสมอว่า ตำแหน่งเป็นเพียงปัจจัยที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเท่านั้นดังนั้น บุคคลจะเปลี่ยนบทบาทไปตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสังคม

ดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นว่า บทบาทจะเป็นตัวกำหนดการแสดงออกทาง พฤติกรรม และบทบาทต้องการปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งที่ทุกคนแสดงออกมา หรือหาก สถานภาพเปลี่ยนแปลงไปบทบาทก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย หากการแสดงออกนั้นไม่เป็นไปตาม บทบาทของ คนนั้นแล้ว อาจทำให้เกิดพฤติกรรมไม่เหมาะสม และอาจเกิดผลกระทบในทาง ไม่ดีต่อตนเองและผู้เกี่ยวข้องได้

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบแผนพฤติกรรมที่ถูกต้องคาดหวังอย่างมีเหตุผล ตามตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่กำหนดขึ้นในหน่วยงานทางการศึกษา

กมลชนก ศรีทธา (2544, หน้า 34) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ 21 ประการ ดังนี้

1. ผู้บริหารต้องเป็นผู้ริเริ่มและเปิดโอกาสให้ครู อาจารย์ รวมทั้งบุคคลในโรงเรียนได้ร่วมกำหนดนโยบายหรือเป้าหมายหลักของสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและนักเรียนมีคุณสมบัติที่พึงปรารถนา
2. ผู้บริหารต้องมีบทบาทในฐานะนักพัฒนาสถานศึกษา
3. ผู้บริหารต้องมีบทบาทในการเป็นนักวางแผนกิจกรรมและสร้างประสบการณ์ที่จะทำให้มีโปรแกรมที่เหมาะสมในอันที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการเรียนการสอน 3 ด้าน คือ พัฒนาการด้านความรู้ ความคิด พัฒนาการด้านจิตใจ และพัฒนาการด้านทักษะทางกายภาพ
4. ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทในการกำหนดมาตรฐานการทำงานที่เหมาะสม และแสวงหาวิถีทางที่จะตรวจและติดตามผลงานโครงการและกิจกรรม
5. ผู้บริหารต้องมีบทบาทในการเลือกฝึกฝนและพัฒนาครู อาจารย์ รวมทั้งบุคลากร
6. ผู้บริหารต้องมีบทบาทในการกระจายคณะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
7. ผู้บริหารต้องแบ่งงาน และมอบหมายงาน ทั้งรู้จักกระตุ้นให้เกิดการพัฒนางาน
8. ผู้บริหารต้องเป็นผู้ควบคุมทรัพยากรการเงินของสถานศึกษา
9. ผู้บริหารต้องมีบทบาทในการพัฒนาและให้ความปลอดภัยแก่เด็กนักเรียน ในสถานศึกษา
10. ผู้บริหารจะต้องวางแผนมาตรการที่เหมาะสมในการควบคุมและการรักษาวินัยของนักเรียน
11. ผู้บริหารต้องแน่ใจว่าวัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดีปลอดภัยแข็งแรงทนทาน และเหมาะสม
12. ผู้บริหารต้องสร้างขวัญ และบรรยากาศที่ดีทั้งครู อาจารย์และนักเรียน จะสามารถทำงานด้วยกันอย่างสงบสุขและมีความสุข
13. กระตุ้นส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรให้การเรียนในหลักสูตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
14. ผู้บริหารต้องเป็นผู้พัฒนา และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
15. ผู้บริหารต้องมีส่วนร่วมในงานพิธีที่เกี่ยวข้องและงานสาธารณะประโยชน์ของสังคม และชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่
16. ผู้บริหารต้องรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา
17. ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำมีบทบาทเป็นผู้ประสานงานและนิเทศงานของสถานศึกษาโดยสม่ำเสมอ
18. ผู้บริหารต้องทันเวลา ทันเหตุการณ์ ทันสมัย และต้องติดตามความก้าวหน้า

19. ผู้บริหารควรมีเวลาปรึกษากับผู้ร่วมงาน และผู้เกี่ยวข้องในเรื่องสำคัญ ๆ ที่ต้องตัดสินใจ

20. ผู้บริหารควรหาเวลาเข้าสอนนักเรียนบ้าง

21. ผู้บริหารต้องวางระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงใน 4 ด้านคือ ด้านการบริหาร วิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป สรุปพอสังเขปได้ดังนี้ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544, หน้า 82-84)

1. ด้านวิชาการ ประกอบด้วย

1.1 ด้านความรู้และมีภาวะผู้นำด้านวิชาการ

1.2 ด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ด้านการบริหารงาน

1.3 ด้านความสามารถใช้ความรู้และประสบการณ์แก้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทัน

1.4 ด้านวิสัยทัศน์

1.5 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.6 ด้านการใฝ่เรียนใฝ่รู้มุ่งพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

1.7 ด้านความรอบรู้ทางด้านการศึกษา

1.8 ด้านความรับผิดชอบ

1.9 ด้านการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร

1.10 ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

1.11 ด้านการใช้นวัตกรรมทางการบริหาร

1.12 ด้านการคำนึงถึงมาตรฐานวิชาการ

2. การบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย

2.1 ด้านความเข้าใจด้านนโยบายอำนาจหน้าที่และกิจกรรมในหน่วยงาน

2.2 ด้านความรู้ระบบงบประมาณ

2.3 มีความเข้าใจด้านระเบียบคลัง วัสดุ การเงิน

2.4 ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต

2.5 ด้านความละเอียดรอบคอบ

2.6 ด้านความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

2.7 ด้านการหมั่นตรวจสอบการใช้งบประมาณอยู่เสมอ

- 2.8 ด้านการรายงานการเงินอย่างเป็นระบบ
3. การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย
  - 3.1 ด้านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ในการบริหารงานบุคคล
  - 3.2 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี
  - 3.3 ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์
  - 3.4 ด้านการมีอารมณ์ขัน
  - 3.5 ด้านการเป็นนักประชาธิปไตย
  - 3.6 ด้านการประนีประนอม
  - 3.7 ด้านความอดทน อดกลั้น
  - 3.8 ด้านการเป็นนักพูดที่ดี
  - 3.9 ด้านความสามารถในการประสานงาน
  - 3.10 ด้านความสามารถในการจูงใจให้คนร่วมกันทำงาน
  - 3.11 ด้านการกล้าตัดสินใจ
  - 3.12 ด้านความมุ่งมั่นพัฒนาองค์กร
4. การบริการทั่วไป ประกอบด้วย
  - 4.1 ด้านนักวางแผนและกำหนดนโยบายที่ดี
  - 4.2 ด้านการตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการที่ดี
  - 4.3 ด้านความรู้ และบริหารโดยใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย
  - 4.4 ด้านความเป็นผู้ที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร
  - 4.5 ด้านการมอบอำนาจและความรับผิดชอบ แก่ผู้ที่เหมาะสม
  - 4.6 ด้านความคล่องแคล่วว่องไวและตื่นตัวอยู่เสมอ
  - 4.7 ด้านความรับผิดชอบต่องานสูง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค
  - 4.8 ด้านการกำกับติดตามและประเมินผล

สนั่น สุขเหลือ (2547, หน้า 52) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารต่อการส่งเสริมโครงการตามแนวพระราชดำริ (เศรษฐกิจพอเพียง) ไว้ว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการวางแผนการดาเนินการประเมินผลตรวจสอบ และแก้ไขปรับปรุง ด้วยวิธีการที่มีระบบและขั้นตอนสอดคล้องสัมพันธ์กัน

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2549, หน้า 3) กล่าวถึง ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่มีบทบาทในการแสดงการเป็นผู้นำในการบริหาร การที่ผู้นำ มีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพ

และคุณค่าขององค์การที่จะสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในองค์การหรือหน่วยงานได้เป็นอย่างดีเนื่องจากการเป็นผู้นำ ของผู้บริหารโรงเรียนที่เหมาะสมและพึงประสงค์ จะไปกระตุ้น ชักนำ โน้มน้าว ให้บุคลากรในองค์กรเกิดความพอใจร่วมมือปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายนโยบายและคุณภาพได้มาตรฐานที่วางไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่สำคัญในการวางแผนการจ้ดองค์การการสั่งการและการควบคุม รับผิดชอบ และเป็นผู้นำในทุกด้าน เป็นผู้ขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ดำเนินไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งงานด้านการวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริการทั่วไป โดยผู้บริหารที่ดีจะต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการบริหารแบบมีส่วนร่วมและมีความคิดสร้างสรรค์ อำนวยความสะดวกในทุกๆด้าน และประสานงานร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สร้างแรงจูงใจและสนับสนุนครูและบุคลากรในโรงเรียน ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาองค์การ ซึ่งในที่สุดก็จะนำมาพาองค์การสู่ความสำเร็จได้

แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

ความเป็นมาของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัส ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต แก่พลกนิกรชาวไทย มาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังได้ทรงย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550, หน้า 3) ดังที่ อภิชาติ พันธ์เสน (2542) ได้อันเชิญพระบรมราชาโชวาทในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พระราชทานแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2517 ความว่า “การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคง พร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อย สร้างความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นสูง โดยลำดับต่อไป...”

สุเมธ ตันติเวชกุล (2544, หน้า 13) ได้กล่าวถึงพระบรมราชาโฆวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับเรื่องทฤษฎีใหม่ เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2537 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำรินำ ความคิดเรื่อง “ทฤษฎีใหม่” ออกเผยแพร่ “ทฤษฎีใหม่” คือรูปแบบหนึ่งของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ในความหมาย “ความพอมีพอกิน” เป็นทฤษฎีที่เกิดจากประสบการณ์ของพระองค์ภายหลังที่ได้ทรงลงมือปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาช้านาน ก่อนจะมีพระบรมราชาโฆวาท ในปี 2517 และปี 2538 ทรงย้ำอีกครั้งหนึ่ง โดยเปรียบเทียบให้เห็นว่าทฤษฎีใหม่ประยุกต์เข้ากับ สภาพน้ำท่วมและฝนแล้งของประเทศไทยได้ จนกระทั่งปี 2540 ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจพระองค์ได้ทรงขยายความให้เป็นรูปธรรมในการไม่ประมาทตนของความโลภ ความเห็นแก่ได้ โดยไม่คำนึงถึงผลได้ผลเสีย แก่ตนเองและผู้อื่นอย่างละเอียด จึงมีพระราชดำรัสที่มีการกล่าวอ้างอยู่เสมอว่า “การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อิ่มชู้ตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเอง...”

การพัฒนาในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเพียงพื้นฐานการพึ่งพาตนเองเป็นสำคัญ โดยพยายามนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขณะเดียวกันก็ต้องไม่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม และถ้าหากเป็นไปได้ต้องฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นด้วย หรือเป็นการพัฒนาที่เพิ่มพูนในทุกประเภทไม่ว่าทุนมนุษย์ซึ่งประกอบด้วย ความเพียร ความสามารถ สติปัญญา และการพัฒนาจิตทุนสังคม คือ การช่วยเหลือ เผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์สุจริต ที่ก่อให้เกิดความร่วมมือกัน ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม ทุนทางด้านกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นเงินทุน เครื่องมือ เครื่องจักร และเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งเกิดสถานการณ์ดังกล่าวได้ จะต้องปราศจากซึ่งความโลภ หรือความเห็นแก่ตัวมากเกินไปซึ่งจะทำให้เราสามารถมีชีวิตอยู่ได้โดยรู้จักพอ คือ พอมีพอกิน หรือพอมีพอใช้ และตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี สำหรับการพัฒนาประเทศโดยรวม จะต้องมีการพัฒนาเป็นขั้นเป็นตอน โดยใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมแต่ละขั้นตอนของการพัฒนา (อภิชาติ พันธเสน, 2550, หน้า 1-9)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 ได้พยายามนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดแผนดังกล่าว แต่เนื่องจากความเข้าใจในความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีความลึกซึ้งไม่เป็นที่เข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างกว้างขวาง ประกอบกับ รัฐบาลที่ผ่านมาก็มิได้มีความพยายามที่จะนำแผนดังกล่าว มาใช้เป็นนโยบายพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง นโยบายที่เน้นการเข้าถึงแหล่งทุน

เป็นสำคัญ กลับมีผลในการทำลายความสามารถในการพึ่งตนเอง อันเป็นหัวใจสำคัญของ เศรษฐกิจพอเพียง หรือนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ ด้วยการเน้นการเพิ่มอำนาจการใช้จ่ายของ ประชาชน โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบทางลบในระยะยาว นโยบายเช่นนี้ย่อมสวนทางกับ เศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544) ด้วย เหตุผลดังกล่าว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) นำเอา ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นปรัชญานำทางโดยมุ่งพัฒนา สังคม ให้อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบคลุมอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมี คุณภาพและทรัพยากรยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมี คักดิ์ศรี (ธีรพงษ์ มหาวิโร, 2550, หน้า 42) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรง กว่าในช่วงที่ผ่านมา ทำให้กรอบวิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จากสถานะของประเทศและ บริบทการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ประเทศกำลังประสบอยู่ทำให้การกำหนดวิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ยังคงมีความต่อเนื่องจากวิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 และ กรอบหลักการของ การวางแผนที่น้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลาง ของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ยึดหลักสมดุล ยั่งยืน โดยวิสัยทัศน์ของการพัฒนา ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การ เปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความ มั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิด วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และ สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ (พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, 2550, หน้า 3)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช (อ้างอิงในมูลนิธิชัยพัฒนา, 2550, หน้า 1) ได้มีกระแสพระราชดำรัสในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงว่า มีอยู่ มีกิน ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหรา แต่ว่าพอมีพอกินมีความพอประมาณและมีเหตุผล

กระทรวงศึกษาธิการ (2550ก, หน้า 1) ให้คำนิยามเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า การดำเนินชีวิต การพัฒนาและการบริหารประเทศที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสายกลางคำนึงถึงความพอประมาณความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจ และการกระทำ

ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคเหนือ (2550, สื่อออนไลน์) ได้ให้คำนิยามที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่พอเพียงกับตัวเอง ทำให้อยู่ได้ไม่ต้องเดือดร้อน มีสิ่งจำเป็นที่ทำได้โดยตัวเองไม่ต้องแข่งขันกับใคร และมีเหลือเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ไม่ได้ อันนำไปสู่การแลกเปลี่ยนในชุมชน และขยายไปจนสามารถที่จะเป็นสินค้าส่งออก เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจระบบเปิดที่เริ่มจากตนเองและความร่วมมือ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 146-147) ได้ให้คำจำกัดความ “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิคณะหนึ่งที่ติดตามพระราชดำรัสและพระราชกระแสอย่างใกล้ชิด และนำมาเรียบเรียงก่อนนำขึ้นกราบบังคมทูลเกล้าฯ ถวายขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำออกเผยแพร่มุ่งใจความว่า ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ มีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

สุเมธ ตันติเวชกุล (2550ข, หน้า 56) ได้อธิบายถึง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ จึงประกอบหลักการหลักวิชา และหลักธรรมหลายประการ อาทิ

1. เป็นปรัชญาแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ
2. เป็นปรัชญาในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง
3. จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้อย่างดี
4. ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน
5. จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน
6. จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้ มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ

เกษม วัฒนชัย (2550, หน้า 18) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับทุกประเทศในโลก โดยเฉพาะการสร้างเสริมความเข้มแข็งเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์

เกษม วัฒนชัย (2550ข, หน้า 89) ได้อธิบายถึง เศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับตัว บุคคล และองค์กรทุกระดับที่นำไปปฏิบัติเป็นภูมิคุ้มกันและนำมา ซึ่งความสุขเป็นรากฐานรองรับความ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของโลก รวมทั้งไม่เคยทำลายเศรษฐกิจหลักของประเทศเหมือนที่บางคนกล่าว อ้าง แม้สหประชาชาติก็ยังยอมรับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้มี เงื่อนไข 3 ประการ คือ เงื่อนไขด้านหลักวิชาการที่จะต้องมีความสมเหตุสมผล เงื่อนไขด้านคุณธรรม และเงื่อนไขด้านการดำเนินชีวิต เช่น ความอดทน ความเพียร ความขยัน ส่วนเรื่องความพอประมาณ ไม่ใช้การชี้เหนี่ยวจนสุดโต่ง แต่เป็นทางสายกลาง คือ ความประหยัด พอดี พอเหมาะต่อความจำเป็น ตามอัตภาพ การรักษาหน้าหรือลัทธิ เอาอย่างนั้นไม่เป็น

สุริพร เอี่ยวถาวร (2550, หน้า 10) กล่าวว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงแนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตน ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทย ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสายกลาง และความไม่ประมาท

โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ตลอดจนใช้ ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบกับการวางแผน การตัดสินใจและ ขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้ สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

รุ่งทิwa สันติผลธรรม (2552, หน้า 38) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือ วิธีการดำเนิน ชีวิตอย่างไม่ประมาท แต่มีการประมาณตนและรู้จักพึ่งตนเอง โดยใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมา ศึกษาพัฒนาต่อยอดให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่และสามารถแก้ปัญหาให้กับตนเองและชุมชน มีการใช้จ่ายอย่างประหยัดรู้จักอดทนอดออมอดกลั้นพัฒนาตัวเองให้มีความรู้รู้จักใช้และรู้จัก รักษาทรัพยากรธรรมชาติในสังคม และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อบุคคล ชุมชน ทุกโอกาส

ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557, หน้า 21) กล่าวว่าเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การ ดำเนินชีวิตของไทยที่ยึดเส้นทางสายกลางของความพอดี ให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาอย่าง มั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และเห็นความสำคัญกับการสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจและ สังคมให้เข้มแข็ง รักษาความสมดุลของทุนและทรัพยากร สามารถปรับตัวพร้อมรับต่อ การเปลี่ยนแปลง มีความอดทน เพียรพยายาม ใช้ปัญญาไปสู่ความสุขของประชาชน

เชาวรัช ศิริอำมาต (2560, หน้า 10) กล่าวว่าเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำรงตน ตามแนวทางการปฏิบัติตนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกร ชาวไทย โดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผลและสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควร และมีความรู้คู่คุณธรรมมีวิถีดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาท โดยการรู้จักพึ่งพาตนเอง ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศต่อไป

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำเนินชีวิต ที่มีแนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางในการ ดำรงชีวิตของบุคคลไปจนถึงแนวทางการดำเนินงานด้านต่าง ๆ โดยมีแนวปฏิบัติที่เป็นหลัก สำคัญคือ การยึดทางสายกลาง ซึ่งประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการ สร้างภูมิคุ้มกัน ต้องอาศัยความรู้ และรอบคอบในการดำเนินงานทุกขั้นตอน รวมทั้งการ เสริมสร้างจิตสำนึกในคุณธรรม

ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติที่สำคัญในการดำเนินชีวิต เพื่อนำไปสู่ความพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตน ของคนไทย สังคมไทยเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ ทางด้านสังคม ทางด้านสิ่งแวดล้อม และทางด้านวัฒนธรรม ถ้าใช้หลักความพอเพียงเป็นหลักแนวคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ก็จะสามารถอยู่ได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ปรับตัวและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้ บุญชู ศรีเคสิบ (2550, หน้า 11) ซึ่งได้สรุปความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้ 1) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้เกิดการพึ่งตนเองเป็นหลัก เป็นการใช้ศักยภาพของคนเสาะแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อให้ชีวิตตนเอง ครอบครัว และชุมชนอยู่รอด 2) ทำให้เกิดความเข้มแข็งในจิตใจ โดยให้ยึดหลักที่พึ่งตนเอง (อัตตาหิ อัตตโน นาโถ) ทางพระพุทธศาสนา เมื่อพึ่งตนเองได้แล้วก็ทำให้จิตใจสงบ (สมาธิ) เข้มแข็งไม่วิตกกังวล 3) เกิดความร่วมมือร่วมใจ สมัครสามานสามัคคีในชุมชนเดียวกัน ก็จะมีความสุข (สุขา สังขัลลสะ สามัคคี) 4) แก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ระดับหนึ่ง กล่าวคือ ถ้าพอมีพอกินแล้ว ก็จะทำให้ลดปัญหาความยากจนได้

จากการรายงานการพัฒนาคนของประเทศไทยปี 2550 ได้กล่าวถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่า มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ใน 6 ประการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 77-80)

1. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการขจัดความยากจน และการลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ
2. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชน และการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ
3. เศรษฐกิจพอเพียง ช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทด้วยการสร้างความปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาว มีบริบทที่มีการแข่งขัน
4. หลักการเศรษฐกิจพอเพียง มีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ
5. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบ โดยฉับพลัน เพื่อปรับปรุงนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการเติบโตที่เสมอภาคและยั่งยืน

6. ในการปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียง จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนค่านิยม และความคิดของคน เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาคน นอกจากนี้คณะทำงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาได้ระบุดึงความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาคนด้านการพัฒนาเพิ่มอีก 4 ประการดังนี้

6.1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์มีพออยู่ พอกิน พอใช้ พึ่งพาตนเองได้และมีความสุขตามอัตภาพ

6.2 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนเสรีภาพในสังคมได้อย่างสันติสุข ไม่เบียดเบียน ไม่เอาัดเอาเปรียบ แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตเมตตา และจิตสาธารณะ

6.3 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อาศัยอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน โดยไม่ทำลาย เห็นคุณค่า และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6.4 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยทำให้มนุษย์มีความเป็นอยู่อย่างที่ดี มีรากเหง้าทางวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา ค่านิยม และเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของแต่ละบุคคลต่อสังคม

จากความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า คือความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกัน สามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลัน อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาให้เกิดความเข้มแข็งในจิตใจ เกิดความร่วมมือร่วมใจ สัมผัสสามัคคีในชุมชนเดียวกันและแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้เหมาะสม และเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการเติบโตที่เสมอภาค และยั่งยืน

แนวความคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (ปรียานุช พิบูลสรวุฑ, 2550, หน้า 10) เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นกรอบโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา กล่าวคือ เป็นการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2548, หน้า 4-5) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นปรัชญาที่ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยการอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ถึงแนวทางการดำรงและปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งหลักการสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีนักวิชาการนำเสนอไว้เป็นแนวทางดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 12-15) ให้หลักพิจารณาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ทรงชี้แนวทางการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา มุ่งเน้นจากการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณจากพระราชดำรัสด้าน ความประหยัด ประมาณ รู้ว่าสิ่งใดควรจ่ายออกไปและสิ่งใดควรรักษาไว้ โดยใช้การประมาณ ทั้ง ประมาณตน และประมาณสถานการณ์

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับ ระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดย พิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจน คำนึงถึงผลที่ คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ รู้จักประมาณตน และประมาณ สถานการณ์ ประการสำคัญ คือ ต้องพิจารณาอย่างมีเหตุผล โดยใช้ความเป็นกลาง ที่เที่ยงตรง ปราศจากอคติ พิจารณาเหตุผลได้รอบด้าน และมีการตัดสินใจอย่างรอบคอบที่สุด

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวจึงหมายถึงการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล สามารถประมาณได้ อย่างเหมาะสมเพราะไม่ประมาท มีการเตรียมพร้อม ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อยู่ เสมอ เช่นเดียวกับการมีภูมิคุ้มกันที่ดี อย่างเช่น ความมีสติรู้ และความสงบภายในใจ อยู่เสมอ พระเจ้าอยู่หัวพระราชดำรัสถึง ความสามัคคี ให้ยึดเหนี่ยวไว้ในยามสังคมมีความเปลี่ยนแปลง ความสามัคคีก็คือภูมิคุ้มกันหนึ่งที่จะช่วยให้รับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งหมด ดังภาพ 1

4. เงื่อนไข การตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้อง อาศัยความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้ เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำ ความรู้เหล่านั้นมา พิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ การเรียนรู้ อย่างรอบด้าน คือ การเรียนรู้ตั้งแต่รู้ เข้าใจ และประยุกต์หรือบูรณาการใช้ รู้ คือ รู้ในหลักวิชา ตามที่ได้ศึกษามาเป็นอย่างดี จากนั้นจึงนำ มาพิจารณาให้เกิดการเข้าใจกลายเป็นความรู้ของ ตนเอง และนำไปปฏิบัติประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสถานการณ์และเงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญา ในการดา เนินชีวิต และคุณธรรมต่าง ๆ ที่ช่วยกำกับการดำเนินชีวิตให้อยู่ในครรลองที่ เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความรับผิดชอบ ความเสียสละฯลฯ ก่อนที่จะนำ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการแก้ปัญหาชุมชนและสังคม ใคร่ขอกล่าวถึงสถานการณ์ ปัญหาสังคมในปัจจุบันก่อนที่จะนำ เสนอแนวทางการแก้ไขต่อไป

5. แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้านทั้ง ทางด้านเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557, หน้า 19) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงนั้น คือ การพัฒนาซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางซำกลางที่คำนึงถึง

ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีระบบคุณคํ่ากันในตัวที่ดีโดยอาศัยความรู้และคุณธรรมในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอนของบุคคลในทุกระดับชั้น

ภาพ 1 แสดงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550

สรุปแนวความคิดของหลักสำคัญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การปฏิบัติตนและพัฒนาโดยอาศัยพื้นฐานการดำเนินชีวิตที่มีแนวทางปฏิบัติของทางสายกลาง โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคมที่มีอยู่ตลอดเวลา และใช้ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ภายใต้เงื่อนไขของความรู้คู่คุณธรรมในการประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จักรปรุพท์ วิชาอัศววิทย์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนที่สูงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์บทเรียนการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ

ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นต้นแบบในจังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอนจำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของผู้ตรวจสอบ ตอนที่ 2 เป็นการตรวจสอบรูปแบบ และตอนที่ 3 เป็น ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มีรูปแบบการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

อรอนงค์ ดุมนิล (2555) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4 ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารการจัดการสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรองลงมา คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จของสถานศึกษา (2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจำแนกตามตำแหน่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่จำแนกตามขนาดโรงเรียนปรากฏว่าความคิดเห็นไม่แตกต่าง

สุนทร จงเพียร (2556) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านการบริหารจัดการโดยรวม และรายได้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษา พอเพียงโดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ โดยมีการจัดประชุมครูในการบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ โดยมีการจัดประชุมครู และคณะกรรมการสถานศึกษา พอเพียงโดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ โดยมีการจัดประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาประจำปีรวมทั้งความร่วมมือจากคนที่มีความรู้และประสบการณ์จากทุกฝ่ายเป็นอย่างมาก (2) ด้านการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวม และหลายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทั้งนี้เพราะผู้บริหารและครูผู้สอนมีความตระหนักในการบริหารสถานศึกษาพอเพียงแต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามแนวทางที่ถูกต้อง (3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยรวมและหลายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาพอเพียงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบประโยชน์ของบูรณาการ

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับการเรียนการสอนของโรงเรียนว่าไม่จำเป็นเช่นไรในปัจจุบัน โดยควรเริ่มจากการอบรม ให้ความรู้ การสาธิตกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพื่อเพิ่มความเข้าใจให้ยิ่งขึ้น (4) ด้านการพัฒนาบุคลากรโดยรวมและหลายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ส่วนแนวทางการพัฒนาบุคลากร คือ วางแผนจัดสรรสวัสดิการให้แก่บุคลากรสำรวจความต้องการด้านสวัสดิการของบุคลากร จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้สวัสดิการแก่บุคลากร จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากร มีคุณธรรมมีความรัก ความสามัคคี และเกื้อกูลกัน ติดตามประมวผลเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณธรรม

ชาคริสต์ เหลืองเจริญ (2556) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารโดยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา เขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่าการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า ผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาเขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดอยู่ในระดับปานกลาง

ชมพู บุญมี (2557) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีจำแนกผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่การบริหารของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฐิติยา ปทุมราษฎร์ (2557) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า สภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 คือ ด้านการกำหนดอัตรา และสรรหาบุคคลด้านการบรรจุ แต่งตั้งบุคคล ด้านการบำรุงรักษาบุคคล ด้านการให้บุคคลพ้นจากตำแหน่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันมีการปฏิรูปการศึกษา

มีการบริหารงานแบบเขตพื้นที่การศึกษาที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ให้สถานศึกษา มีการบริหารงานต่างๆด้วยสถานศึกษาเอง โดยมีการวางแผนงานต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบ มีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวด้วย ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการวางแผน เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลไว้ล่วงหน้าด้วยเพื่อที่จะเป็นพื้นฐานในการวางแผนงานต่างๆ ด้วย จึงเป็นสาเหตุทำให้สภาพการบริหารงานบุคคลมีการปฏิบัติได้อยู่ในระดับมาก

พรพรรณ อัครกัญญา (2557) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่าการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษาของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์จำแนกตามตำแหน่งและ ขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พระวินัยธรกิตติศักดิ์ สนวนวัน (2557) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารการศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน แกนนำระดับประถมศึกษาภาคเหนือตอนบน พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ ในระดับมากและพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรกคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้บริหารให้คำแนะนำแก่บุคลากรในโรงเรียนในการจัดการ เรียนรู้ตาม ส่วนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือผู้บริหารพาคณะครูนักเรียนไปศึกษาดูงาน การดำเนินงานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ปกครองนักเรียน เข้ามาร่วมรับรู้และฝึกปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน ผู้บริหารมีบทบาทใน การส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยดำเนินการส่งบุคลากรเข้ารับ การอบรม สัมมนาทางวิชาการอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การติดตามให้คำแนะนำ ปรีक्षाเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มารศรี คักดา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถม ศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษา ในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตาม ลำดับ คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากร

สุวารี เพ็ชรสงคราม (2557) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาการบริหารวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารและครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ผู้บริหารและครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้ง 13 แห่ง พบว่า มีความคิดเห็นสภาพปัญหาการบริหารวิชาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มี 4 องค์ประกอบ คือ การบริหารจัดการสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากร การจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ทองดี พิมพ์สาลี (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนางยุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำแนกตามกลุ่มเครือข่าย ประเภทโรงเรียนและขนาดโรงเรียน พบว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มเครือข่าย ประเภทโรงเรียนและขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีย่นย่อสำคัญทางสถิติ

สุภาพร แสงโคตร (2558) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยศึกษาสภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนอัตรากำลัง การกำหนดตำแหน่ง มีสภาพสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสนับสนุนให้มีการส่งคำขอปรับปรุงมีสภาพอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติ มิฉะนั้นสถานศึกษาอาจไม่รับอัตราบรรจุพนักงานเพิ่ม

ประยูลย์ นนทะคำจันทร์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการกำหนดภารกิจและเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร ภาพรวมอยู่ในระดับมากและพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ข้อ 1 โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุน บุคลากรให้ได้รับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ข้อ 2

โรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และข้อ 3 โรงเรียนสนับสนุนส่งเสริมให้ครูนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการในการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินชีวิต โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 5 โรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านเศรษฐกิจพอเพียง

รัชนิกร วงศ์จิราษฎ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ซึ่งพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนกลุ่มค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามลำดับแรก ปรากฏว่า ด้านการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในลำดับแรก รองลงมาคือด้านการจัดการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วรลักษณ์ คำหว่าง (2560) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) โดยภาพรวม พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการ/สัมมนา ให้วิทยากรที่มีความสามารถมาให้ความรู้และส่งเสริมทักษะ ใช้วิธีการพัฒนาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการ (School Based Management-SBM) เรียนรู้แบบ learning by doing โดยเน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และสร้างผลงานผ่านระบบเครือข่าย เมื่อพิจารณารายด้านมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านบริหารทั่วไป และ 4) ด้านงบประมาณ

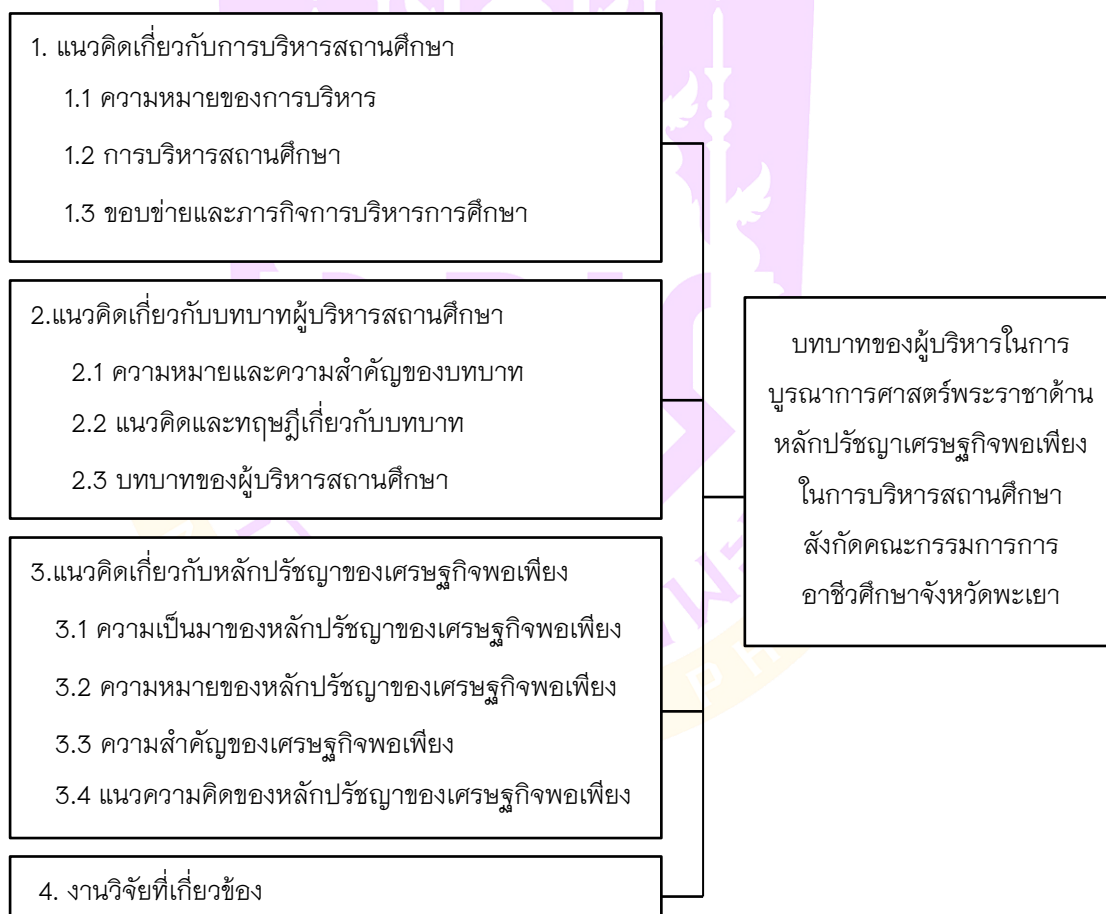
ลวณรัตน์ ชัยกิจธนาภรณ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านบริหารทั่วไป และ 4) ด้านงบประมาณ

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่จะนำองค์ความรู้การเปลี่ยนแปลงและพัฒนา ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นหัวใจสำคัญของดำเนินการเพื่อนำแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงมา

ประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา และผู้นำไปใช้ต้องมีความรู้ มีคุณธรรม มีความโปร่งใสในการบริหาร มีความรับผิดชอบ มีความประหยัดซื่อสัตย์สุจริต สามารถนำคณะครู นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแนวปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่อง การศึกษาบทบาท ของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน การบริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยสรุปเป็น กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา จำนวน 5 วิทยาลัย ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 16 คน และครูผู้สอน จำนวน 250 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 268 คน (อาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา, 2561)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา จำนวน 250 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) อ้างอิงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 152 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย ดังตาราง 1 รวม 168 คน

ตาราง 1 แสดงข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหาร	16	16
ครูผู้สอน	250	152
รวมขนาดกลุ่มตัวอย่าง		168

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้มีความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาบทบาทหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีความรู้ความสามารถในศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 5 คนประกอบด้วย

1.1 รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัก ตำแหน่ง คณบดีวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา, นักวิชาการด้านการศึกษา, ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา

1.2 นายราชัน มานะกิจ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าแดงวิทยา โรงเรียนต้นแบบโรงเรียนดีศรีตำบล ศูนย์อาชีวศึกษาและโรงเรียนปลอดเหล้าบุหรี่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

1.3 นายณรงค์ เอี่ยมประเสริฐ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 2 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้เชี่ยวชาญในด้านการประกันคุณภาพ, คณะกรรมการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) กระทรวงศึกษาธิการ (รอบที่ 4)

1.4 นายประพันธ์ ทนันทชัย ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนไร่ฮ้อย สถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง 2557” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

1.5 นายเจริญ เชื้อเมืองพาน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ สถานศึกษาตามโครงการชีววิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ระดับประเทศ) ประจำปีการศึกษา 2555

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์ของพระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ในการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ในการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป

การสร้างเครื่องมือการวิจัย

1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับบทความและรายงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา

1.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และแนวทางในการสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม ตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

จังหวัดพะเยา โดยใช้หลักการบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน 4 งาน ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติมาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้แก่ การ บริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อนำมาปรับใช้

1.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างเป็นแบบสอบถาม

1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ให้ตรวจสอบความ ถูกต้องด้านเนื้อหา โครงสร้างและภาษา ให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการแนะนำ/แก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ดังนี้

1.5.1 ผศ.ดร.สันติ บุรณะชาติ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศึกษา วิทยาลัย การศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา

1.5.2 นายณรงค์ศักดิ์ พองสินธุ์ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษา เชียงใหม่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.5.3 ผศ.ดร.น้ำฝน กันมา อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศึกษา วิทยาลัย การศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและการวิจัย

1.6 นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านคำนวณหาค่าดัชนีความ สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC:Index of Item Objective Congruence)แล้ว คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปไว้ใช้และแก้ไขปรับปรุงข้อ คำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความตรงตามเนื้อหา รวมถึงการใช้ภาษา ซึ่งค่า IOC ที่ได้อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

1.7 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ได้จากการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข และ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.8 นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try Out) ใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษา วิทยาลัยอาชีว ศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงราย จำนวน 30 คน แล้ว นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

1.9 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ และการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ แบบ กึ่งโครงสร้าง มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

- 2.1 นำประเด็นเนื้อหาในแต่ละด้านมาสร้างเป็นกรอบประเด็นคำถามเพื่อสัมภาษณ์
- 2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป
- 2.3 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย เพื่อพิจารณาแก้ไข เนื้อหาและสำนวนที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์ว่าถูกต้อง เหมาะสมหรือไม่
- 2.4 ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้ง เพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม
  - 1.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา
  - 1.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 168 คน ด้วยตัวเอง
  - 1.3 ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามมาได้ทั้งหมด จำนวน 168 ฉบับ มีความสมบูรณ์ จำนวน 168 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
  - 1.4 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำไปทำการวิเคราะห์ และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์
  - 2.1 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และทำการบันทึกเสียง การสนทนา และบันทึกภาพ โดยทำการขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนดำเนินการสัมภาษณ์
  - 2.2 ผู้วิจัยสรุป รวบรวมความคิดเห็น และวิเคราะห์ผล การสัมภาษณ์ในแต่ละด้าน หลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม เมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม

3. กำหนดตัวแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล

4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

4.1 นำข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารสถานศึกษาในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา มาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จัดลำดับความคิดเห็น โดยแยกเป็นรายข้อรายด้าน และโดยภาพรวม นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 209) ช่วงค่าเฉลี่ย และการแปลความหมาย ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง ระดับบทบาทปัจจุบันอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ระดับบทบาทปัจจุบันอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง ระดับบทบาทปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ระดับบทบาทปัจจุบันอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ระดับบทบาทปัจจุบันอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question) วิเคราะห์โดยการสรุปเนื้อหาและใช้ค่าสถิติความถี่ของคำตอบที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันจากมากไปหาน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ นำผลการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ทั้ง 4 ด้าน วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทำการสรุป เรียบเรียงเนื้อหา ภาษา และความถูกต้อง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าความถี่ (Frequency Distributions)

2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา โดยการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชา
ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน		จำนวน	
	ผู้บริหาร (N=16)	ค้ำร้อยละ	ครู (n=152)	ค้ำร้อยละ
1. เพศ				
ชาย	14	87.50	92	60.53
หญิง	2	12.50	60	39.47
รวม	16	100	152	100
2. อายุ				
21-30 ปี	0	0.00	41	26.97
31-40 ปี	2	12.50	48	31.58
41-50 ปี	8	50.00	38	25.00
51-60 ปี	6	37.50	25	16.45
รวม	16	100	152	100
3. ระดับการศึกษา				
ปริญญาตรี	0	0.00	68	44.74
ปริญญาโท	16	100	84	55.26
ปริญญาเอก	0	0.00	0	0.00
รวม	16	100	152	100

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน		จำนวน	
	ผู้บริหาร (N=16)	ค้ำร้อยละ	ครู (n=152)	ค้ำร้อยละ
4. ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา				
น้อยกว่า 5 ปี	0	0.00	34	22.37
5-10 ปี	1	6.25	79	51.98
11-15 ปี	6	37.50	39	25.65
16 ปีขึ้นไป	9	56.25	0	0.00
รวม	16	100	152	100

จากตาราง 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด 16 คนส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 เพศหญิงจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 12.50 และที่เป็นกลุ่มครูทั้งหมด 152 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 60.53 และหญิง จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 39.47 ด้านอายุ กลุ่มผู้บริหารทั้งหมด 16 คน พบว่า อายุ 41-50 ปี มากที่สุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาอายุ 51-60 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และน้อยที่สุดอายุ 31-40 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และมีกลุ่มครูทั้งหมด 152 คน พบว่า อายุ 31-40 ปี มากที่สุด จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 31.58 รองลงมาอายุ 41-50 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 อายุ 21-30 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 26.97 และน้อยที่สุดอายุ 51-60 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 16.45 ด้านวุฒิการศึกษา กลุ่มผู้บริหารทั้งหมด 16 คน พบว่า ระดับปริญญาโทมากที่สุดจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และกลุ่มครูทั้งหมด 152 คน พบว่า ระดับปริญญาโทมากที่สุด จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 55.26 และรองระดับปริญญาตรี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 44.74 ด้านประสบการณ์การทำงาน กลุ่มผู้บริหารทั้งหมด 16 คน พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานมากที่สุด 16 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมาประสบการณ์การทำงาน 11-15 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และน้อยที่สุดประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 กลุ่มครูทั้งหมด 152 คน พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานมากที่สุด 5-10 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 59.98 รองลงมา คือ ประสบการณ์การทำงาน 11-15 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 25.65 และน้อยที่สุดประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 22.37

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา โดยภาพรวม

บทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา	n = 168		ระดับ บทบาทปัจจุบัน
	($\bar{x}$)	(S.D.)	
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.55	0.43	มากที่สุด
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	4.50	0.46	มาก
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.42	0.53	มาก
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	4.49	0.50	มาก
รวมเฉลี่ย	4.49	0.40	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ระดับบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าบทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\bar{x} = 4.55$) และอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการบริหาร ด้านงบประมาณ ($\bar{x} = 4.50$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{x} = 4.49$) และด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{x} = 4.42$)

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงานวิชาการ

ด้านการบริหารงานวิชาการ	n = 168		ระดับ บทบาทปัจจุบัน
	($\bar{x}$)	(S.D.)	
1. ผู้บริหารมีการวางแผนการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.68	0.55	มากที่สุด
2. ผู้บริหารมีการส่งเสริมการวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งการลงมือปฏิบัติโดยการบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.20	0.78	มาก
3. ผู้บริหารมีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ	4.68	0.55	มากที่สุด
4. ผู้บริหารจัดให้มีการจัดการอบรมด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอนครบทุกวิชาอย่างเหมาะสมในสถานศึกษา	4.72	0.49	มากที่สุด
5. ผู้บริหารจัดให้มีการนิเทศภายในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา	4.34	0.81	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมครูในการพัฒนาความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูให้เกิดคุณภาพมาตรฐานและยึดหลักคุณธรรม	4.42	0.69	มาก
7. ผู้บริหารมีการสนับสนุนการฝึกอบรมพัฒนาครูทั้งภายในและเพิ่มพูนภายนอกสถานศึกษาเพื่อความรู้ด้านวิชาการและการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้	4.73	0.47	มากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้านการบริหารงานวิชาการ	n = 168		ระดับ บทบาทปัจจุบัน
	($\bar{x}$)	(S.D.)	
8. ผู้บริหารมีการสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรไป อบรมกับหน่วยงานภายนอกที่ทันสมัยตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจะกลับมา ถ่ายทอดให้กับบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา	4.64	0.53	มากที่สุด
9. ผู้บริหารมีการจัดสรรงบประมาณในการบริหารงาน วิชาการอย่างมีระบบแบบแผน โดยยึดหลักความ คุ้มค่า หลักคุณธรรมในการวางแผนอย่างรอบคอบ เพื่อให้งานวิชาการเป็นไปอย่างมีคุณภาพ	4.54	0.63	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.55	0.43	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า ระดับบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนการฝึกอบรมพัฒนาครูทั้งภายในและเพิ่มพูนภายนอกสถานศึกษาเพื่อความรู้ด้านวิชาการและการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.73$) รองลงมา คือ ผู้บริหารจัดให้มีการจัดการอบรมด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอนครบทุกวิชาอย่างเหมาะสมในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.72$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมการวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งการลงมือปฏิบัติโดยการบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{x} = 4.20$)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทปัจจุบันของผู้บริหารใน
การบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการ
บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
จังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงบประมาณ

ด้านการบริหารงบประมาณ	n = 168		ระดับ บทบาทปัจจุบัน
	($\bar{x}$)	(S.D.)	
1. ผู้บริหารมีการวางแผนการบริหารงบประมาณของ สถานศึกษาที่โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.45	0.65	มาก
2. ผู้บริหารมีส่วนร่วมกับบุคลากรประชุมวางแผนเพื่อหา แนวทางในการระดมทรัพยากรในการดำเนินงาน และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและ เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	4.63	0.54	มากที่สุด
3. ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการ บริหารจัดการ งบประมาณที่มีความเหมาะสม เพื่อให้เกิดความ โปร่งใสและตรวจสอบได้	4.57	0.55	มากที่สุด
4. ผู้บริหารมีการจัดสรรงบประมาณโดยคำนึงถึงการ ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและผลที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว	4.56	0.58	มากที่สุด
5. ผู้บริหารจัดให้มีการประชุมให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง ของของสถานศึกษาเพื่อรายงานการดำเนินการ บริหารจัดการงบประมาณโดยยึดหลักความโปร่งใส และตรวจสอบได้	4.39	0.66	มาก
6. ผู้บริหารมีการส่งเสริมอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ บุคลากรในสถานศึกษาด้านงบประมาณ	4.37	0.67	มาก
7. ผู้บริหารมีการรายงานผลการใช้งบประมาณแก่บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง ทราบอย่างต่อเนื่อง และอย่างถูกต้องเพื่อการใช้ ประโยชน์ของทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามีคุณธรรม	4.40	0.74	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านการบริหารงบประมาณ	n = 168		ระดับ บทบาทปัจจุบัน
	($\bar{x}$)	(S.D.)	
8. ผู้บริหารมีการจัดให้มีการรายงานผลการดำเนินการ ระดมทรัพยากรของสถานศึกษากับคณะกรรมการ สถานศึกษาเป็นระยะเพื่อร่วมกันตรวจสอบการ ดำเนินการ	4.66	0.60	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.50	0.46	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ระดับบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการจัดให้มีการรายงานผลการดำเนินการ ระดมทรัพยากรของสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นระยะเพื่อร่วมกันตรวจสอบการดำเนินการ ($\bar{x} = 4.66$) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีส่วนร่วมกับบุคลากรประชุมวางแผนเพื่อหาแนวทางในการระดมทรัพยากรในการดำเนินงานและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.63$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาด้านงบประมาณ ($\bar{x} = 4.37$)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทปัจจุบันของผู้บริหารใน
การบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการ
บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
จังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงานบุคคล

ด้านการบริหารงานบุคคล	n = 168		ระดับ บทบาทปัจจุบัน
	($\bar{x}$)	(S.D.)	
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้มีแผนงาน/โครงการ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความ เข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.25	0.76	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้ เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสม่ำเสมอ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพ	4.53	0.68	มากที่สุด
3. ผู้บริหารมีการสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรไปพัฒนา โดยยึดหลักความมีประโยชน์และสามารถกลับมา ถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรในสถานศึกษาได้	4.54	0.65	มากที่สุด
4. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา	4.46	0.73	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ของบุคลากร และมีการพัฒนาองค์ความรู้ ร่วมกันใน สถานศึกษา	4.48	0.74	มาก
6. ผู้บริหารมีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.15	0.80	มาก
7. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้มีการ ประชาสัมพันธ์และ เผยแพร่ ผลการพัฒนาวิชาชีพตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.55	0.69	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.42	0.53	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ระดับบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้มีการ ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ ผลการพัฒนาวิชาชีพระตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{x} = 4.55$) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรไปพัฒนาโดยยึดหลักความมีประโยชน์และสามารถกลับมาถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรในสถานศึกษาได้ ($\bar{x} = 4.54$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{x} = 4.15$)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงานทั่วไป

ด้านการบริหารงานทั่วไป	n = 168		ระดับ บทบาทปัจจุบัน
	($\bar{x}$)	(S.D.)	
1. ผู้บริหารมีนโยบายนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี	4.56	0.61	มากที่สุด
2. ผู้บริหารจัดให้ผู้ปกครองและชุมชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในดำเนินงานกิจการนักเรียน เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน	4.49	0.71	มาก
3. ผู้บริหารจัดให้มีการ ติดตามประเมินและรายงานผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.48	0.73	มาก
4. ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษามีการซ่อมแซมและปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามีความสะอาด ร่มรื่น	4.53	0.70	มากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการบริหารงานทั่วไป	n = 168		ระดับ บทบาทปัจจุบัน
	($\bar{x}$)	(S.D.)	
5. ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเพื่อ เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีสถานที่ให้บริการชุมชน โดย บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	4.48	0.70	มาก
6. ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการจัดการศึกษาได้อย่างคุ้มค่า	4.42	0.70	มาก
รวมเฉลี่ย	4.49	0.50	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ระดับบทบาทปัจจุบันบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการ
ศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงานทั่วไป ในภาพรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมี
นโยบายนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการ
ในแผนปฏิบัติงานประจำปี ($\bar{x} = 4.56$) รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร
ในสถานศึกษามีการซ่อมแซมและปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามีความ
สะอาด ร่มรื่น ($\bar{x} = 4.53$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาได้อย่างคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.42$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

ตาราง 8 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงานวิชาการ

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
1. ผู้บริหารควรจัดให้มีหน่วยการเรียนรู้และการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	35
2. ผู้บริหารควรจัดให้มีการจัดการอบรมด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอนครบทุกวิชาอย่างเหมาะสมในสถานศึกษา	56
3. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมครูในการพัฒนาความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูให้เกิดคุณภาพมาตรฐานและยึดหลักคุณธรรม	28
4. ผู้บริหารควรจัดให้มีการนิเทศภายในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา	31

จากตาราง 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงวิชาการด้านการบริหารงานวิชาการ ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดคือ ผู้บริหารควรจัดให้มีการจัดการอบรมด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอนครบทุกวิชาอย่างเหมาะสมในสถานศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารควรจัดให้มีหน่วยการเรียนรู้และการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนข้อเสนอแนะที่มีความถี่ต่ำสุด คือ ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมครูในการพัฒนาความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูให้เกิดคุณภาพมาตรฐานและยึดหลักคุณธรรม

ตาราง 9 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการ
ศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถาน
ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการ
บริหารงบประมาณ

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
1. ผู้บริหารควรมีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณ ของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	48
2. ผู้บริหารควรมีการดำเนินการตามแผนงบประมาณของ สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	32
3. ผู้บริหารควรนำผลการติดตามมาพัฒนาและปรับปรุง การบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	43

จากตาราง 9 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาบทบาทของ
ผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการ
บริหารงบประมาณ ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดคือ ผู้บริหารควรมีการวางแผนการบริหาร
จัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
รองลงมาคือ ผู้บริหารควรนำผลการติดตามมาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการ
งบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนข้อเสนอแนะที่มีความถี่ต่ำสุด คือ
ผู้บริหารควรมีการดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 10 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการ
ศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถาน
ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการ
บริหารงานบุคคล

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
1. ผู้บริหารควรจัดให้มีแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของ สถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักใน คุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	43
2. ผู้บริหารควรจัดให้มีการจัดการประชุม/อบรม/สัมมนา/ ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติ ภารกิจหน้าที่	26
3. ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและ การปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา	28

จากตาราง 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาบทบาทของ
ผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการ
บริหารงานบุคคล ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดคือ ผู้บริหารควรจัดให้มีแผนงาน/โครงการ
พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของ
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิต
และการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของ
สถานศึกษา ส่วนข้อเสนอแนะที่มีความถี่ต่ำสุด คือ ผู้บริหารควรจัดให้มีการจัดการประชุม/
อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่

ตาราง 11 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการ
ศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถาน
ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการ
บริหารงานทั่วไป

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (f)
1. ผู้บริหารควรบริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	45
2. ผู้บริหารควรมีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน	24

จากตาราง 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารงานทั่วไป ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด คือ ผู้บริหารควรบริหารจัดการอาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ ผู้บริหารควรมีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา โดยการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยมีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า และการสัมภาษณ์แบบเจาะจงประเด็น โดยมีการกำหนดคำถามไว้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 5 คน จากผู้มีความรู้ ความสามารถด้านการพัฒนาบทบาทหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีความรู้ความสามารถในศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา โดยการสัมภาษณ์ ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์จากผู้มีความรู้ ความสามารถด้านการพัฒนาบทบาทหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีความรู้ความสามารถในศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 5 คน พบว่า เป็นเพศ ชาย 5 คน อายุอยู่ในช่วง 40-57 ปี ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 19 ปี ดำรงตำแหน่งผู้บริหารทั้งหมด

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ผู้วิจัยสามารถสรุปความสำคัญของการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา คือ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษานั้น สถานศึกษาควรจัดทำโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดเป็นนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์และจัดทำเป็นแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ควรมีโครงการในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสร้างความตระหนักและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำหลักปรัชญามาใช้อย่างเหมาะสมและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนให้ร่วมมือกันในการขยายผลการขับเคลื่อนอย่างสม่ำเสมอ และควรดำเนินการประสานความร่วมมือรับการสนับสนุนและให้การสนับสนุนจากหน่วยงานและชุมชนที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้การพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จในการบริหารการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา

ต้องเป็นผู้นำในการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยทางสถานศึกษาต้องใช้กระบวนการทำงานแบบวงจรคุณภาพ Deming (PDCA) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan) ควรจะมีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณะครู ชุมชน หน่วยงาน คณะกรรมการสถานศึกษา และมีการจัดแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน (ความรู้)

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do) ควรมีการระดมทุนและงบประมาณ จากชุมชนองค์กร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของการวางแผนและจัดการงบประมาณอย่างรอบคอบโดยพิจารณาจัดสรรงบประมาณคำนึงถึงหลักความมีเหตุผลความสำคัญของงานและความจำเป็น สร้างแหล่งเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดฐานการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงที่สะอาดร่มรื่นปลอดภัย โดยมอบหมายให้ครู และนักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลฐานการเรียนรู้รักษาสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้เครื่องมือการเรียนรู้ในรูปแบบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ (พอประมาณบุคคลากร/สถานที่/งบประมาณ) ประชุมสัมมนาอบรมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่กิจกรรมฐานการเรียนรู้ จัดทำแผนการดำเนินงานที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ความรู้) ในฐานการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ปรับสภาพแวดล้อม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (เหตุผล) (พอประมาณ)

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบ (Check) ควรมีการนิเทศ ติดตาม กำกับ ติดตาม การดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (ภูมิคุ้มกัน)

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Act) ควรมีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่ค้นพบจากการดำเนินงาน (ภูมิคุ้มกัน)

ดังนั้นจากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ผู้เรียนของสถานศึกษา ในด้านการบริหารวิชาการถือว่าสำคัญยิ่งเพราะคือหัวใจของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการขับเคลื่อนผ่านห้องเรียนและการขับเคลื่อนผ่านฐานการเรียนรู้ การขับเคลื่อนผ่านห้องเรียนเราได้คำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนโดยเน้นการปลูกฝังคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ต้องปรับปรุง

หลักสูตรและเนื้อหาให้มีการผสมผสานกันระหว่างความรู้และประสบการณ์ การพัฒนาครูให้มีความสามารถให้คำแนะนำและจัดประสบการณ์ทักษะทางวิชาชีพให้นักเรียนด้วยความมีเหตุผล มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวางแผนการจัดการเรียนการสอน การมอบหมายให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนร่วมกับนักเรียนและวิทยากรภายนอก (ภูมิคุ้มกัน) จัดหาวิทยากรให้ความรู้ สืบค้น สอบถามองค์ความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน (ความรู้) จัดสรรงบประมาณในการดำเนินการให้เพียงพอ จัดสภาพแวดล้อมฐานการเรียนรู้ให้เหมาะสม เลื่อนนักเรียนแกนนำที่มีความสนใจ และอยู่ในวัยที่สามารถดำเนินการได้ (พอประมาณ) เมื่อนักเรียนได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอน มีการจัดเก็บและดูแลวัสดุอุปกรณ์ได้อย่างคุ้มค่า (วัตถุ) เกิดกระบวนการทำงานแบบกลุ่ม เมื่อเกิดปัญหาระหว่างการดำเนินการ ช่วยกันแก้ปัญหา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (สังคม) นักเรียนเห็นคุณค่าของสมุนไพรพื้นบ้าน (วัฒนธรรม) และตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันอย่างยั่งยืนต่อไป (สิ่งแวดล้อม)

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

ผู้บริหารควรมีการระดมทุนจากชุมชนองค์กรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการวางแผน และจัดการงบประมาณอย่างรอบคอบโดยพิจารณาจัดสรรงบประมาณคำนึงถึงหลักความมีเหตุผล ความสำคัญของงานและความจำเป็น มีการกำหนดผู้รับผิดชอบการดำเนินงานทุกขั้นตอนที่กล่าวมา มีการตรวจสอบให้ความเห็นชอบในการอนุมัติงบประมาณ สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา และสามารถเป็นแบบอย่างให้กับผู้ที่มาศึกษาดูงานได้ เรียนรู้การบริหารงบประมาณอย่างพอเพียงและคุ้มค่า

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

ผู้บริหารควรสนับสนุนครูทุกคนในการพัฒนาการศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเข้ารับฟังการบรรยายที่เกี่ยวกับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานภายนอกทั้งผู้บริหารและครูแกนนำ และให้นำไปสอดคล้องกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดอุปนิสัยพอเพียง สามารถถ่ายทอดและเป็นแบบอย่างในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเพื่อนครูทุกคนทุกระดับของสถานศึกษาและสามารถขยายผลสู่ชุมชนและหน่วยงานองค์กรภายนอก

2.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

ผู้บริหารควรมีการมอบหมายงานให้มีผู้รับผิดชอบปรับปรุงดูแลรักษาอาคารสถานที่และจัดการสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยมีการจัดทำแผนงาน/โครงการงบประมาณและจัดผู้รับผิดชอบในการปรับใช้อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้เป็นไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดตั้งศูนย์รวมข้อมูล การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา จัดทำแผนผังแสดงแหล่งเรียนรู้/ฐานกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดฐานการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงที่สะอาดร่มรื่นปลอดภัย โดยมอบหมายให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลฐานการเรียนรู้รักษาสีสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ชุมชนหรือหน่วยงานอื่นได้ใช้ประโยชน์และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการดูแลรักษาและพัฒนาอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชา ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการ บูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ชั้นตอนที่ 1 การศึกษาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา คือ ผู้บริหารจำนวน 16 คน และครูผู้สอน จำนวน 250 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan โดยการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 152 คน รวมทั้งสิ้น 168 คน ส่วนชั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้มีความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาบทบาทหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีความรู้ความสามารถในศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการแจกแจงความถี่ (f) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แบบสอบถามแบบปลายเปิดวิเคราะห์โดยการสรุปเนื้อหาและใช้ค่าสถิติความถี่ของคำตอบที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันจากมากไปหาน้อย และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์โดยการสรุป วิเคราะห์เนื้อหา ภาษาและความถูกต้อง (Content Analysis) ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยเรียงลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชา ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา มีผลการวิจัยสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ข้อ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 1 ผลการศึกษาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา พบว่า

ผลการศึกษาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าบทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ และอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล

โดยผลการศึกษาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ในแต่ละด้านสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนการฝึกอบรมพัฒนาครูทั้งภายในและเพิ่มพูนภายนอกสถานศึกษาเพื่อความรู้ด้านวิชาการและการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมา คือ ผู้บริหารจัดให้มีการจัดการอบรมด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอนครบทุกวิชาอย่างเหมาะสมในสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมการวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งการลงมือปฏิบัติโดยการบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ด้านการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการจัดให้มีการรายงานผลการดำเนินการระดมทรัพยากร

ของสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นระยะเพื่อร่วมกันตรวจสอบการ ร่องลงมา คือ ผู้บริหารมีส่วนร่วมกับบุคลากรประชุมวางแผนเพื่อหาแนวทางในการระดมทรัพยากรในการดำเนินงานและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาด้านงบประมาณ

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้มีการ ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการพัฒนาวิชาชีพอตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่องลงมา คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรไปพัฒนาโดยยึดหลักความมีประโยชน์และสามารถกลับมาถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรในสถานศึกษาได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี ร่องลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษามีการซ่อมแซมและปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามีความสะอาด ร่มรื่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาได้อย่างคุ้มค่า

วัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา พบว่า

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ผู้เรียนของสถานศึกษาในด้านการบริหารวิชาการถือว่าสำคัญยิ่งเพราะคือหัวใจของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการขับเคลื่อนผ่านห้องเรียนและการขับเคลื่อนผ่านฐานการเรียนรู้ การขับเคลื่อนผ่านห้องเรียนต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนโดยเน้นการปลูกฝังคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ต้องปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาให้มีการผสมผสานกันระหว่างความรู้และ

ประสบการณ์ การพัฒนาครูให้มีความสามารถให้คำแนะนำและจัดประสบการณ์ทักษะทางวิชาชีพให้นักเรียนด้วยความมีเหตุผล มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการวางแผนการจัดการเรียนการสอน การมอบหมายให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนร่วมกับนักเรียนและวิทยากรภายนอก (ภูมิคุ้มกัน) จัดหาวิทยากรให้ความรู้ สืบค้น สอบถามองค์ความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน (ความรู้) จัดสรรงบประมาณในการดำเนินการให้เพียงพอ จัดสภาพแวดล้อมฐานการเรียนรู้ให้เหมาะสม เลือกนักเรียนแกนนำที่มีความสนใจและอยู่ในวัยที่สามารถดำเนินการได้ (พอประมาณ) เมื่อนักเรียนได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอน มีการจัดเก็บและดูแลวัสดุอุปกรณ์ได้อย่างคุ้มค่า (วัตถุ) เกิดกระบวนการทำงานแบบกลุ่ม เมื่อเกิดปัญหาระหว่างการดำเนินการ ช่วยกันแก้ปัญหา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (สังคม) นักเรียนเห็นคุณค่าของสมุนไพรพื้นบ้าน (วัฒนธรรม) และตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันอย่างยั่งยืนต่อไป(สิ่งแวดล้อม)

2. ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารควรมีการระดมทุนจากชุมชนองค์กรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการวางแผนและจัดการงบประมาณอย่างรอบคอบโดยพิจารณาจัดสรรงบประมาณค่านึงถึงหลักความมีเหตุผล ความสำคัญของงานและความจำเป็น มีการกำหนดผู้รับผิดชอบการดำเนินงานทุกขั้นตอนที่กล่าวมา มีการตรวจสอบให้ความเห็นชอบในการอนุมัติงบประมาณ สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ตามแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา และสามารถเป็นแบบอย่างให้กับผู้ที่มาศึกษาดูงานได้เรียนรู้การบริหารงบประมาณอย่างพอเพียงและคุ้มค่า

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารควรสนับสนุนครูทุกคนในการพัฒนาการศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเข้ารับฟังการบรรยายที่เกี่ยวกับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานภายนอกทั้งผู้บริหารและครูแกนนำ และให้นำไปสอดคล้องกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดอุปนิสัยพอเพียง สามารถถ่ายทอดและเป็นแบบอย่างในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเพื่อนครูทุกคนทุกระดับของสถานศึกษาและสามารถขยายผลสู่ชุมชนและหน่วยงานองค์กรภายนอก

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารควรมีการมอบหมายงานให้มีผู้รับผิดชอบ ปรับปรุงดูแลรักษาอาคารสถานที่และจัดการสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยมีการจัดทำแผนงาน/โครงการงบประมาณและจัดผู้รับผิดชอบในการปรับใช้อาคารสถานที่สภาพแวดล้อมให้เป็นไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดตั้งศูนย์รวมข้อมูลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

จัดทำแผนผังแสดงแหล่งเรียนรู้/ฐานกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดฐานการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงที่สะอาดร่มรื่นปลอดภัย โดยมอบหมายให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลฐานการเรียนรู้รักษาสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ชุมชนหรือหน่วยงานอื่นได้ใช้ประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการดูแลรักษาและพัฒนาอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา มีประเด็นที่น่าสนใจที่จะนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ข้อ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า บทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา มีการสนับสนุนการฝึกอบรมพัฒนาครูทั้งภายในและเพิ่มพูนภายนอกสถานศึกษาเพื่อความรู้ด้านวิชาการและการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควบคู่ให้มีการจัดการอบรมด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอนครบทุกวิชาอย่างเหมาะสมในสถานศึกษา และผู้บริหารมีการส่งเสริมการวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งการลงมือปฏิบัติโดยการบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวินัยธรกิตติศักดิ์ สนวนวัน (2557) ที่ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนแกนนำระดับประถมศึกษาภาคเหนือตอนบน พบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับแรก คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้บริหารให้คำแนะนำแก่บุคคลากรในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ตาม ส่วนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้บริหารพาคณะครูนักเรียนไปศึกษาดูงานการดำเนินงานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียง และผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามาร่วมรับรู้และฝึกปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยดำเนินการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนาทางวิชาการ อบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การติดตามให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรปรุพห์ วิชาอัศววิทย์ (2553) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนที่สูงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์บทเรียนการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นต้นแบบในจังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน จำนวน 210 คน ผลการศึกษาพบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มีรูปแบบการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์ (2549, หน้า 3) กล่าวว่าผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่มีบทบาทในการแสดงการเป็นผู้นำในการบริหาร การที่ผู้นำมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพและคุณค่าขององค์การที่จะสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในองค์การหรือหน่วยงานได้เป็นอย่างดีเนื่องจากการเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่เหมาะสมและพึงประสงค์จะไปกระตุ้น ชักนำ โน้มน้าว ให้บุคลากรในองค์การเกิดความพอใจร่วมมือปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายนโยบายและคุณภาพได้มาตรฐานที่วางไว้ ทั้งนี้จากผลการวิจัยได้ขัดแย้งกับงานวิจัยของชาคริสต์ เหลืองเจริญ (2556) ที่ได้ศึกษาการบริหารโดยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา เขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผลและด้านภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า ผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาเขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดอยู่ในระดับปานกลาง และขัดแย้งกับสุวาริ เพ็ชรสงคราม (2557) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผู้บริหารและครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ผู้บริหารและครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในสาม

จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้ง 13 แห่ง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการบริหารวิชาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ การบริหารจัดการสถานศึกษา การจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ ผลการพัฒนาวิชาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รongลงมา คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรไปพัฒนาโดยยึดหลักความมีประโยชน์และสามารถกลับมาถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรในสถานศึกษาได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษา สังกัดสำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา เกือบทุกแห่งเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก จึงเป็นผลทำให้การบริหารงานบุคคลมีข้อจำกัดหลายประการ อาทิ อัตรากำลัง และสรรหาบุคคลไม่เพียงพอ การส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้ หรือการสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรไปพัฒนาโดยยึดหลักความมีประโยชน์และสามารถกลับมาถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ต่าง ๆ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตติยา ปทุมราษฎร์ และจิณณวัตร ปะโคทัง (2557) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า สภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 คือ ด้านการกำหนดอัตรา และสรรหาบุคคลด้านการบรรจุ แต่งตั้งบุคคล ด้านการบำรุงรักษาบุคคล ด้านการให้บุคคลพ้นจากตำแหน่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันมีการปฏิรูปการศึกษามีการบริหารงานแบบเขตพื้นที่การศึกษาที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ให้สถานศึกษามีการบริหารงานต่าง ๆ ด้วยสถานศึกษาเอง โดยมีการวางแผนงานต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบมีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวด้วย ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการวางแผนเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลไว้ล่วงหน้าด้วยเพื่อที่จะเป็นพื้นฐานในการวางแผนงานต่าง ๆ ด้วย จึงเป็นสาเหตุทำให้สภาพการบริหารงานบุคคลมีการปฏิบัติได้อยู่ในระดับมาก แต่ทั้งนี้ได้ขัดแย้งกับงานวิจัยของสุภาพร แสงโคตร (2558) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารงาน

บุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน อัตรากำลัง การกำหนดตำแหน่ง มีสภาพสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสนับสนุนให้มีการส่งคำขอปรับปรุงมีสภาพอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติ มิฉะนั้นสถานศึกษาอาจไม่รับอัตราบรรจุพนักงานเพิ่ม

วัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา มีประเด็นในการอภิปรายผลที่น่าสนใจ คือ เมื่อพิจารณาจากผลการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล กล่าวว่า กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ผู้เรียนของสถานศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ถือว่าสำคัญยิ่งเพราะคือหัวใจของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการขับเคลื่อนผ่านห้องเรียนและการขับเคลื่อนผ่านฐานการเรียนรู้ การขับเคลื่อนผ่านห้องเรียนต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนโดยเน้นการปลูกฝังคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ต้องปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาให้มีการผสมผสานกันระหว่างความรู้และประสบการณ์ การพัฒนาครูให้มีความสามารถให้คำแนะนำและจัดประสบการณ์ทักษะทางวิชาชีพให้นักเรียนด้วยความมีเหตุผล มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการวางแผนการจัดการเรียนการสอน การมอบหมายให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนร่วมกับนักเรียนและวิทยากรภายนอก (ภูมิคุ้มกัน) จัดหาวิทยากรให้ความรู้ สืบค้น สอบถามองค์ความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน (ความรู้) จัดสรรงบประมาณในการดำเนินการให้เพียงพอ จัดสภาพแวดล้อมฐานการเรียนรู้ให้เหมาะสม เลือกนักเรียนแกนนำที่มีความสนใจและอยู่ในวัยที่สามารถดำเนินการได้ (พอประมาณ) เมื่อนักเรียนได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอน มีการจัดเก็บและดูแลวัสดุอุปกรณ์ได้อย่างคุ้มค่า (วัตถุ) เกิดกระบวนการทำงานแบบกลุ่ม เมื่อเกิดปัญหาระหว่างการดำเนินการ ช่วยกันแก้ปัญหาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (สังคม) นักเรียนเห็นคุณค่าของสมุนไพรพื้นบ้าน (วัฒนธรรม) และตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันอย่างยั่งยืนต่อไป (สิ่งแวดล้อม) ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาของสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ด้านการบริหารงานวิชาการ ยัง

มีผู้เสนอแนะการพัฒนามากที่สุด คือ การจัดการอบรมด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอนครบทุกวิชาอย่างเหมาะสมในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา มีการจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่ไม่หลากหลาย มีภาระงานอื่นนอกเหนือจากภาระงานด้านการเรียนการสอนมาก จึงทำให้ครูในองค์กรไม่สามารถจัดทำสื่อได้หลากหลาย และไม่ครบทุกรายวิชา ดังนั้นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยาผู้บริหารจะต้องมีการประชุมร่วมกัน มีส่วนร่วมในกาวางแผนการทำงาน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ร่วมกันสร้างแผนกิจกรรม/จัดทำโครงการสนับสนุนการสร้างสรรค์และเผยแพร่นวัตกรรมการสอนที่หลากหลาย มาปรับใช้ ดำเนินการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ ฝึกทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ให้ครูสร้างสรรค์ผลงาน Best Practice ที่เพิ่มผลผลิตทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ การวัดและประเมินผลผลงานนวัตกรรมของครูให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ นำผลการพัฒนานวัตกรรมมาปรับใช้ให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ คำหว่าง และคณะ (2560) ที่ได้ศึกษาการศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก พบว่าแนวทางการพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก ด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) พบว่า ในภาพรวมแนวทางการพัฒนาทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการ/สัมมนา ให้วิทยากรที่มีความสามารถมาให้ความรู้และส่งเสริมทักษะ โดยใช้วิธีการพัฒนาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการ (School Based Management -SBM) เรียนรู้แบบ learning by doing โดยเน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และสร้างผลงานผ่านระบบเครือข่ายให้กับครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนีกร วงศ์จิราษฎ์ (2559) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนกลุ่มค่าย พระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ปรากฏว่า ด้านการพัฒนาครูตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่สถานศึกษา ครูถือว่าเป็นผู้ที่สำคัญที่จะนำหลักการนี้ไปสู่ผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็น

รูปธรรม ซึ่งจะส่งผลถึงประสิทธิภาพของสถานศึกษาได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการศึกษาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนการฝึกอบรมพัฒนาครูทั้งภายในและเพิ่มพูนภายนอกสถานศึกษาเพื่อความรู้ด้านวิชาการและการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมหรือจัดทำแผนให้ครูจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 ผลจากการศึกษาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการติดตามประเมินผลการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากร โดยอาจแต่งตั้งคณะทำงานติดตามประเมินผลเฉพาะกิจขึ้น เพื่อให้เห็นผลถึงการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินชีวิตและครูได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทุกแห่งในประเทศไทย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลชนก ศรัทธา. (2544). **ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการบริหารและผลการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- เกษม วัฒนชัย. (2550). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร.** สืบค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2561, จาก <http://www.rdpb.go.th/th/Sufficiency/ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร-c32>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การ รักษาสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แนวทางการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน.** กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). **เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร.** สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2561 จาก <http://www.safficiencyeconomy.org>
- เจริญ อภิไชย. (2551). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่สาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.**
- จักรปรุพท์ วิชาอัครวิทย์. (2553) **รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนที่สูงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน แม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่: โครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.**
- ชาคริสต์ เหลืองเจริญ. (2556). **การบริหารโดยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา เขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

- เชาว์รัช คิริอำมาต. (2560). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- ชมพู บุญมี. (2557). บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ฐิติยา ปทุมราชภูกร และจิณณวัตร ปะโคทั่ง. (2557). สภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาชั้น พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ณัฐพร ชินบุตร. (2547). การรับรู้ในบทบาทหน้าที่และความต้องการในการพัฒนาตนเองของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ทองดี พิมพ์สาลี. (2558). ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนางยุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ธีรพงษ์ มหาวีโร. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ: เดอะบุคส์.
- ธัชกร ธนวรมงคล. (2555). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- เดโช สนวนานนท์. (2518). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นิธย์ ประจงแต่ง (2548). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- บุญจันทร์ จันทร์เจียม. (2548). การบริหารสถานศึกษาแบบกระจายอำนาจของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี.

- บุญชู ศรีเคลือบ. (2550). การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย, ร้อยเอ็ด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลิศ ไล่เลิศ. (2550) บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- ประภาพร สุปัญญา. (2550). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริงของแกนนำหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ประยูลย์ นนทะคำจันทร์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3. วารสารบัณฑิตศึกษา, 13(60), 13-139.
- ปรีชา ศรีลับขวา. (2551). สภาพการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอผาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต1. สารนิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- ปรีชา สุวังบุตร. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความรู้ทัศนคติและการรับรู้บทบาทกับการให้บริการหลักด้านสุขภาพจิตของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสุขภาพจิตในศูนย์สุขภาพชุมชนเขตสาธารณสุขที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ปริญานูช พิบูลสรารุช. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.
- พระมหาพนมนคร มีราดา. (2549). การดำรงสมณเพศของสามเณรโรงเรียนมหาวิชาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

- พระวินัยธรกิตติศักดิ์ สนวนวัน. (2557). การบริหารการศึกษาตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน แกนนำระดับประถมศึกษาภาคเหนือตอนบน.
 วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- พิทักษ์ อัมพินธุ์. (2553). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี
เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. กรุงเทพฯ : วนิดาการพิมพ์
- พรพรรณ อัดทิญญา. (2557). ศึกษาการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร
สถานศึกษาของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา,
 ชลบุรี
- พรสกุล เขตจำนนท์. (2553). การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิตธานี
เขต 4. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. (2549). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- มารศรี คักดา. (2557). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 สุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- มนทิพย์ ทรงกิติพิตล. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์
 ปร.ด., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. (2555). การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนใน
อำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- ระพีพรรณ คณาฤทธิ์. (2554). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.

- รุ่งทิวา สันติผลธรรม. (2552). **การนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- รสรินญู เขยสาคร. (2557) บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี**, 6 (1), 87.
- รัชนีกร วงศ์จิราษฎ์. (2559). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ลวิณรัตน์ ชัยกิจธนาภรณ์. (2560). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. **วารสารศึกษาศาสตร์ มมร**, 5(1), 1–16.
- ลิขิต เศรษฐบุตร. (2551). **บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, สุรินทร์.
- วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2552). **เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ**. กรุงเทพฯ: วีพรินท์ (1991).
- วรลักษณ์ คำหว่าง. (2560). การศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง**, 6(1), 129–138.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2545). **จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและปฏิบัติการ**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์. (2557). **การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ศุภวัจน์ พรหมตัน. (2559). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมระบบสนับสนุนการศึกษาของศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 กลุ่มย่อยที่ 2**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

- ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคเหนือ. (2550). **ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภาคเหนือกับการพัฒนาท้องถิ่น**. สืบค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2561, จาก <https://friend2me.wordpress.com/2009/09/23/ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญา/>
- สกุลรัตน์ กุฑมาศ. (2550). **การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- สนั่น สุขเหลือ. (2547). **ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการส่งเสริมโครงการตามแนวพระราชดำริ (เศรษฐกิจพอเพียง) จังหวัดสุรินทร์**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, สุรินทร์.
- สินธร คำเหมือน (2550). **บทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทฤษฎีของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- สุญาณี นิมอ่า. (2550). **รูปแบบการบริหารที่มีผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.
- สุภาพร แสงโคตร. (2558). **สภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ปทุมธานี.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2544). **การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ**. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาชุมชน.
- สุริพร เอี้ยวถาวร. (2550). **การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้: กรณีศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี**. การศึกษาอิสระ คช.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุวารี เพ็ชรสงคราม. (2557). **สภาพปัญหาการบริหารวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผู้บริหารและครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**. วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี, 4(7), 45-56.

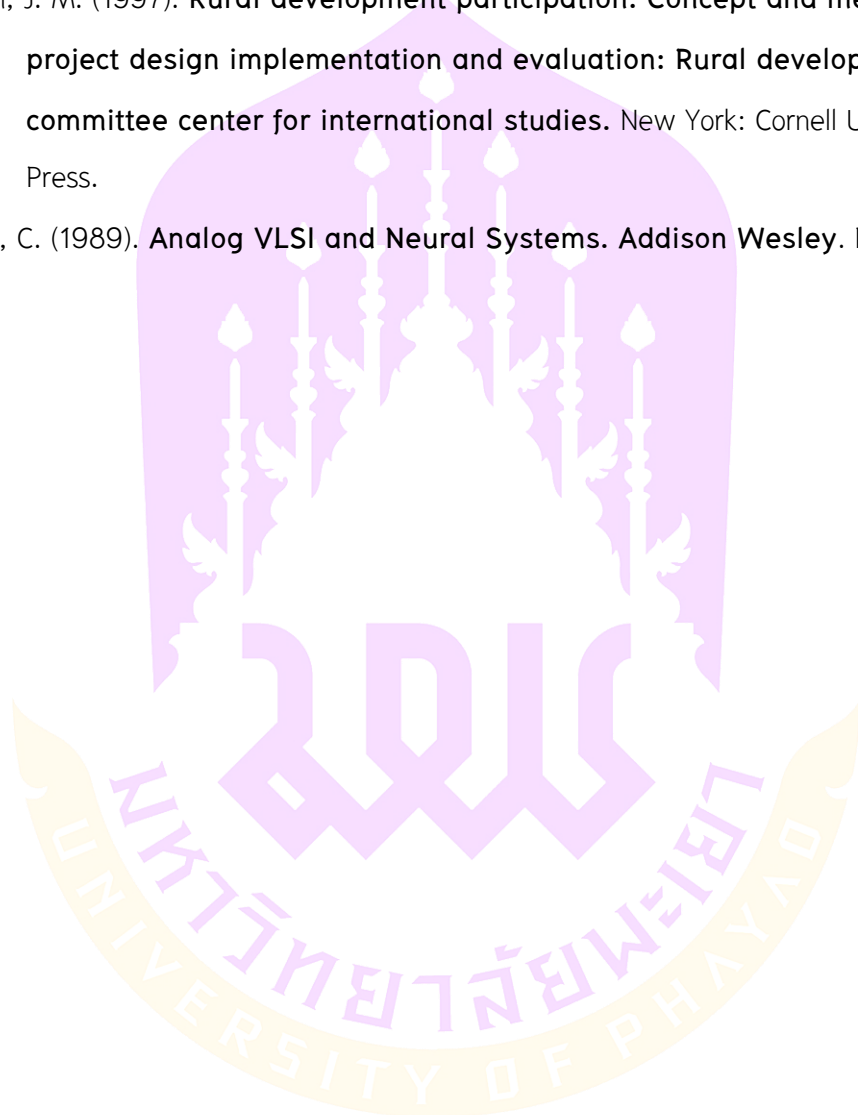
- สุทธิวัชร ทับเจริญ. (2550). **อนาคตภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ในทศวรรษหน้า(พ.ศ. 2549 – 2558)**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สุนทร จงเพียร. (2556). **การบริหารสถานศึกษาพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษابุรีรัมย์ เขต 4**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- สมใจ ลิกขวัฒน์. วรณะ บรรจง, สถาพร สังขชาวสุทธิรักษ์. (2557). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อการ เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต1. **วารสารครูพิบูล**, 1(1), 1-11.
- สมเดช สีแสง. (2549). **คู่มือปฏิบัติราชการและเตรียมสอบผู้บริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2542 (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านกฎหมาย.
- สรสิทธิ์ พรรณวงศ์. (2551). **การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา. (2544). **ปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน**. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. **แนวทางการดำเนินงานประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารการจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. (2560). สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2561, จาก <http://www.nci.ac.th/snci/downloads/adv-24-nov-16.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2559) **แนวทางการดำเนินงานประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารการจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ประจำปีงบประมาณ 2560**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา. (2561) **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2561**. พะเยา: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545–2549)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2548). **การสร้างกระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง**, กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ. ศ.2555–2559)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ. ศ. 2560–2564)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2558). **แนวทางการดำเนินงานประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ประจำปีงบประมาณ 2559**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำเริง กล้าหาญ. (2549). **สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- อภิชัย พันธเสน (2550). **โครงการสังเคราะห์งานวิจัย ข้อเสนอ บทความ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.
- อร่าม นุชพิทักษ์ (2552). **การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- อุบล เพียรพิทักษ์. (2548). **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดฉะเชิงเทรา เขต 1**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.

อรอนงค์ ดุมนิล. (2555). การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.

Cohen, J. M. (1997). Rural development participation: Concept and measure for project design implementation and evaluation: Rural development committee center for international studies. New York: Cornell University Press.

Mead, C. (1989). Analog VLSI and Neural Systems. Addison Wesley. New York.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถาม

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

เรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชา
ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

คำชี้แจง สำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลสำหรับการทำวิจัย เรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

2. ผลการวิจัยที่ได้จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา ดังนั้นจึงขอให้ผู้บริหาร และครู ได้ตอบคำถามทุกข้อให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง

3. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมดรวม 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

อรวรรณ แสงดาว

นิสิต ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

1. ชาย   2. หญิง

2. ตำแหน่ง

1. ผู้บริหาร   2. ครู

3. อายุ

1. 21-30 ปี   2. 31 - 40 ปี
 3. 41 - 50 ปี   4. 51-60 ปี

4. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

1. ปริญญาตรี   2. ปริญญาโท   3. ปริญญาเอก

5. ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา

1. น้อยกว่า 5 ปี   2. 5 - 10 ปี
 3. 11 - 15 ปี   4. 16 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยาตามการบริหารงานสถานศึกษา 4 ด้าน

คำชี้แจง

แบบสอบถามตอนนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์จะทราบถึงบทบาทปัจจุบันของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา อยู่ในระดับใด

โปรดกรทำเครื่องหมาย ลงในช่องท้ายคำถามแต่ละข้อเพียงเครื่องหมายเดียว โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง ระดับมาก
 3 หมายถึง ระดับปานกลาง
 2 หมายถึง ระดับน้อย
 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	บทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการ ศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา	ระดับบทบาทปัจจุบันของผู้บริหาร				
		5	4	3	2	1
0	ผู้บริหารมีการวางแผนการจัดการศึกษาที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการบูรณาการ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		✓			

คำอธิบาย

จากตัวอย่างข้อ 0 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารมีการวางแผนการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเรื่องการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก

ข้อ	บทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์ พระราชาด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษา	ระดับบทบาทปัจจุบันของผู้บริหาร				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารวิชาการ						
1	ผู้บริหารมีการวางแผนการจัดการศึกษาที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการบูรณาการหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
2	ผู้บริหารมีการส่งเสริมการวิเคราะห์และจัดทำ หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งการลงมือ ปฏิบัติโดยการบูรณาการตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง					
3	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการ เรียนรู้ของครูเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไป อย่างมีคุณภาพ					
4	ผู้บริหารจัดให้มีการจัดการอบรมด้านการ จัดทำสื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอนครบทุกวิชา อย่างเหมาะสมในสถานศึกษา					

ข้อ	บทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์ พระราชาด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจ	ระดับบทบาทปัจจุบันของผู้บริหาร				
5	ผู้บริหารจัดให้มีการนิเทศภายในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา					
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมครูในการพัฒนาความรู้ในด้านการวัดและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ของครูให้เกิดคุณภาพ มาตรฐานและยึดหลักคุณธรรม					
7	ผู้บริหารมีการสนับสนุนการฝึกอบรมพัฒนาครูทั้งภายในและเพิ่มพูนภายนอกสถานศึกษาเพื่อความรู้ด้านวิชาการและการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
8	ผู้บริหารมีการสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรไปอบรมกับหน่วยงานภายนอกที่ทันสมัยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจะกลับมาถ่ายทอดให้กับบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา					
9	ผู้บริหารมีการจัดสรรงบประมาณในการบริหารงานวิชาการอย่างมีระบบแบบแผน โดยยึดหลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรมในการวางแผนอย่างรอบคอบ เพื่อให้งานวิชาการเป็นไปอย่างมีคุณภาพ					
ด้านการบริหารงบประมาณ						
10	ผู้บริหารมีการวางแผนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
11	ผู้บริหารมีส่วนร่วมกับบุคลากรประชุมวางแผนเพื่อหาแนวทางในการระดมทรัพยากรในการดำเนินงานและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร					

ข้อ	บทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจ	ระดับบทบาทปัจจุบันของผู้บริหาร				
	อย่างคุ้มค่าและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา					
12	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการ บริหารจัดการงบประมาณที่มีความเหมาะสม เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้					
13	ผู้บริหารมีการจัดสรรงบประมาณโดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและผลที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว					
14	ผู้บริหารจัดให้มีการประชุมให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษาเพื่อรายงานการดำเนินการบริหารจัดการงบประมาณโดยยึดหลักความโปร่งใสและตรวจสอบได้					
15	ผู้บริหารมีการส่งเสริมอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาด้านงบประมาณ					
16	ผู้บริหารมีการรายงานผลการใช้งบประมาณแก่บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง และอย่างถูกต้องเพื่อการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีคุณธรรม					
17	ผู้บริหารมีการจัดให้มีการรายงานผลการดำเนินการระดมทรัพยากรของสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นระยะเพื่อร่วมกันตรวจสอบการดำเนินการ					
ด้านการบริหารงานบุคคล						
18	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้มีแผนงาน/โครงการ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
19	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากร					

ข้อ	บทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจ	ระดับบทบาทปัจจุบันของผู้บริหาร				
	แสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสม่ำเสมอเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพ					
20	ผู้บริหารมีการสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรไปพัฒนาโดยยึดหลักความมีประโยชน์และสามารถกลับมาถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรในสถานศึกษาได้					
21	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา					
22	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากร และมีการพัฒนาองค์ความรู้ ร่วมกันในสถานศึกษา					
23	ผู้บริหารมีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
24	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้มีการ ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ ผลการพัฒนาวิชาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
ด้านการบริหารงานทั่วไป						
25	ผู้บริหารมีนโยบายนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี					
26	ผู้บริหารจัดให้ผู้ปกครองและชุมชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในด้านงานกิจการนักเรียน เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน					
27	ผู้บริหารจัดให้มีการ ติดตามประเมินและ					

ข้อ	บทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับบทบาทปัจจุบันของผู้บริหาร				
	รายงานผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
28	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษามีการซ่อมแซมและปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามีความสะอาด ร่มรื่น					
29	ผู้บริหารมีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ และมีสถานที่ให้บริการชุมชน โดยบุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา					
30	ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาได้อย่างคุ้มค่า					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน

การบริหารสถานศึกษา	ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	....
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	....

3. ด้านการบริหารงานบุคคล	....
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	....

** ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี **

ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

เรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ

อาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

คำชี้แจง สำหรับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลสำหรับการทำวิจัย เรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

2. ผลการวิจัยที่ได้จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษาต่อไป

3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีทั้งหมดรวม 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์

อรุณวรรณ แสงดาว

นิสิต ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

เรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา

ชื่อผู้วิจัย นางสาวอรรรณ แสงดาว นักศึกษานิสิต ปริญญาโท สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.โสภา อำนวยรัตน์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....

ตำแหน่ง/โรงเรียน .....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ .....

เริ่มการสัมภาษณ์เวลา ..... น. จบการสัมภาษณ์เวลา ..... น.

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์

กรุณาเล่าประวัติโดยย่อเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวในด้านต่อไปนี้

ประวัติการศึกษา

.....

.....

ประสบการณ์การทำงานด้านผู้บริหารสถานศึกษา.....

ปีประสบการณ์ในการได้รับการอบรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

.....

.....

ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ณ สถานศึกษา.....

ความสำเร็จ / ความประทับใจ / ความภาคภูมิใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร

สถานศึกษา

.....

.....

ความเชี่ยวชาญของท่าน

.....

.....

ตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา

แนวประเด็นคำถาม

1. ในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ท่านคิดว่าการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษามีความจำเป็นหรือไม่
อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา ในด้านต่อไปนี้
อย่างไรบ้าง เพื่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จ

2.1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

.....

.....

.....

.....

.....

2.2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

อรรรรณ แสงดาว

ภาคผนวก ค ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Item Congruence Index: IOC)

สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม คือ

- 1) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5–1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้
- 2) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

แสดงการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	รวมคะแนน		
1	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
6	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
7	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
8	0	1	1	2	0.67	สอดคล้อง
9	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ						
ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	รวมคะแนน	ค่า IOC	แปลผล
10	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
11	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
12	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
13	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
14	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
15	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
16	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
17	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
18	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
19	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
20	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
21	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
22	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
23	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
24	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
25	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
26	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
27	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
28	0	1	1	2	0.67	สอดคล้อง
29	0	1	1	2	0.67	สอดคล้อง
30	0	1	1	2	0.67	สอดคล้อง
31	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง

ค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

ภาคผนวก ง ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Try Out)

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.852	30

Item–Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item–Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
α1	129.4333	60.254	.514	.843
α2	129.6333	61.689	.307	.849
α3	129.4000	66.110	–.149	.860
α4	129.7000	57.528	.709	.836
α5	129.6000	58.938	.597	.840
α6	129.5667	60.737	.450	.845
α7	129.7000	57.528	.709	.836
α8	129.7000	63.941	.055	.858
α9	129.6000	58.938	.597	.840
α10	129.4333	60.254	.514	.843
α11	129.7000	57.528	.709	.836

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item–Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
α13	129.5333	61.982	.306	.849
α14	129.5667	62.323	.192	.853
α15	129.7333	63.789	.070	.857
α16	129.5000	60.259	.505	.844
α17	129.4333	60.254	.514	.843
α18	129.7000	57.528	.709	.836
α19	129.6000	58.938	.597	.840
α20	129.4333	60.254	.514	.843
α21	129.4333	61.633	.352	.848
α22	129.7333	64.754	-.016	.860
α23	129.5000	63.845	.098	.854
α24	129.3667	65.826	-.127	.858
α25	129.4667	63.913	.092	.855
α26	129.7000	57.528	.709	.836
α27	129.6000	61.766	.242	.852
α28	129.5000	60.259	.505	.844
α29	129.6333	60.654	.416	.846
α30	129.7000	57.528	.709	.836

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	อรวรรณ แสงดาว
วัน เดือน ปี เกิด	02 กันยายน 2523
สถานที่เกิด	พะเยา
วุฒิการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต ศศ.บ.(ภาษาอังกฤษ), มหาวิทยาลัยนเรศวร, พะเยา การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม.(เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา), มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก
ที่อยู่ปัจจุบัน	81 หมู่ 1 ตำบลสบง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา 56110
ผลงานตีพิมพ์	อรวรรณ แสงดาว (ผู้บรรยาย). (8 มิถุนายน 2562). การศึกษาบทบาท ของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชาด้านหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา. ในการประชุมวิชาการ บัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 5 (หน้า344-355). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา

